1914
ՔԱՌԱՍՈՒՆԵՐԵՔԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Տարեկան գինը 10 րուբլի. կէս տարվանը և 7 ամսվանը 6 րուբլի. ամսական 85 կոպ.
Առանձին համարները ԱՄԷՆ ՏԵՂ 5 ԿՈՊ.
Թիֆլիսում գրվում են խմբագրատանը.
Մեր հասցէն՝ Тифлисъ, редакція «Мшакъ» Сергіевская ул. № 5.
Tiflis, Rédaction „Mschak"
Խմբագրատան տելեֆօն № 2—53.

ՄՇԱԿ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 (բացի կիրակի և տօն օրերից)
Յայտարարութիւն ընդունվում է ամէն լեզւով
Յայտարարութիւնների համար վճարում են խօրազանշեր տողատեղին 20—10 կոպ.
Տպարանի տելեֆօն № 67.

ՀՐԱՒԷՐ

ԹԻՖԼԻՍԻ ՀԱՅՈՑ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐԻ ԶԱՅՆԱՏՈՒ ԾԽԱԿԱՆՆԵՐԻՆ

Թեմիս Գերապատիւ Սրբազան Առաջնորդի կարգադրութեան համաձայն, կիրակի, մայիսի 18-ին, ժամը 12-ին, պատարագից յետոյ Թիֆլիսի բոլոր եկեղեցիներում նշանակված է երկրորդ և վերջին ծխական ժողովը՝ ընտրելու երկու պատգամաւոր (ներկայացուցիչ) և երկու անձնափոխանորդ, որոնք Թեմիս միւս եկեղեցիների պատգամաւորների հետ ընտրելու են Ներսիսեան հայոց ազգային հոգևոր դպրոցի հոգաբարձուներ: Ուստի խնդրում ենք բոլոր ձայնատու պ. պ. ծխականներին, գնալ իրանց ծխական եկեղեցիները նշանակած օրը և ժամին ընտրութեանը մասնակցելու:

Թիֆլիսի հայոց եկ. գործակալներ՝ (Ա. մասի՝ Սարգիս աւ.-ք. Շիօյեանց
(Բ. մասի՝ Ղևոնդ ք. Մամիկոնեան

տա. (շ.) 468. 2—2

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏՈՒՆ
(ԶՈՒԲԱԼՕՎԻ Ա.ՆՈՒԱ.Ն)

Երկուշաբթի, մայիսի 19-ին
ԲԵՆԻՖԻՍ
Ռէժիսոր՝ Ա. Արմէնեանի
ՀԱՅԿ. ԴՐԱՄ. ԽՄԲԱԿՑ.
Մասնակց. դերասաններ
Կը ներկայացնէ յայտնի

ՀԵՆՐԻԽ ՆԱՒԱՐԱՑԻ

Պատմ. դրամա 5 գործ. Թարգմ. Մաժակի
Հինգերորդ գործողութիւնը Բարդուղիմեան գիշեր (Հուգենոտների Ջարդը):
Հենրիխ Նաւարացու դերը կը կատարէ
Ա. ԱՐՄԷՆԵԱՆ
Սկիզբը երեկ. ժամը $8^1/_2$-ին:
Տոմսերի գինը 30 կոպ. մինչև 5 կ.:
Ռէժիսոր՝ Ա. ԱՐՄԷՆԵԱՆ
Վարչութեան հերթապահ անդամ
ՄԻՔ. ՍՏԱՄԲՕԼՑԵԱՆ
տա. 477 2—1

ԱՅՍՕՐ, Կ. Հ. Բ. ԸՆԿ. ԴԱՀԼԻՃՈՒՄ

Բ. ԻՇԽԱՆԵԱՆԸ

ԿԸ ԴԱՍԱԽՕՍԷ

„Ազգային հարցը որպէս սօցիալական պրօբլէմ"

Թեմայով: Սկիզբը երեկ. ժամը 8-ին: Դասախօսութիւնից յետոյ կը լինի մտքերի փոխանակութիւն:
տա. 480. 1—1

ԹԻՖԼԻՍԻ ԺՈՂՈՎԱՐԱՆ

Թիֆլիսի Ժողովարանի Աւագների Խորհուրդը ՏԱԼԻՍ Է ԱՃՈՒՐԴՈՎ քանդելու և դուրս տանելու Գրիբօեդօվսկայա փողոցի վրա գտնվող Ժողովարանին պատկանող տունը (Բամլեաուի նախկին տունը): Աճուրդին մասնակցել ցանկացողները մինչև մայիսի 30-ը պէտք է փակ ծրարներով ներկայացնեն յայտարարութիւններ Աւագների Խորհրդին: Վերջնական աճուրդը՝ բանաւոր և գրաւոր՝ տեղի կունենայ մայիսի 30-ին, երեկոյեան ժամը 8-ին: Յայտարարութիւններ տուողները գրաւական պէտք է ներկայացնեն 300 րուբլի: Աճուրդի մանրամասն պայմանների կարելի է ծանօթանալ Ժողովարանի ամառային շէնութեան գրասենեակում (Միխայլօվսկի պր., Մայերի այգի) ամէն օր՝ երեկոյեան ժամը 8—10-ը:
(25) տա. 475. 2—1

ՊԱՍՏԱՌՆԵՐ
ԵՂԲ. ՏԱՐՆՕՊՕԼ
ՖԱԲՐԻԿԱՅԻ

Արժանացած մեծ պարգևի: Վաճառվում են ՌՈՒՍԱՑ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ բոլոր յայտնի քաղաքներում:
Փաբրիկային խսկական գներով:
Պահեստում միշտ կարելի է ձեռք բերել մեծ քանակութեամբ բազմատեսակ պաստառներ վերջին ոճի, ինչպէս էժանագիններ, նոյնպէս և թանգարժէքներ: Բացառապէս լուր չափսն է $11^1/_4$ արշ. երկար.:
Նմուշները ուղարկվում են 2 Բ Ի և օտար քաղաքներում:
Բաժանմունքը Թիֆլիսում.
Обои фабрики Бр. Тарнополь. Отдѣленіе въ Тифлисѣ. Голов. пр., № 21. Тел. № 3—55.
(Ն. շ.) տա. 309. 50—11

ՑԻՐԿ
Ֆ. ԻԻՊԱՏՕՎԻ

Միխայլօվսկի պր. № 189, Մուշտայիդի մօտ:
Այսօր, շաբաթ, մայիսի 17-ին, տեղի կունենայ գաստրօլային խոշոր ներկայացում: Ով չէ տեսել եգիպտացի Ալիին, նա անպայման թող գայ ցիրկ և տեսնէ այդ զարմանալի մարդուն: Ալին կը մնայ ընդամենը 4 գաստրօլի համար: Եգիպտացի Ալին Թիֆլիսում հանդէս է եկել հեղինակաւոր բժիշկների ներկայութեամբ, որպիսիքն են՝ Գոմարտելի և Բօզինբաում, որոնք ի վերջոյ եկել են այն եզրակացութեան, որ նրա այդօրինակ սէանսներն ոչ այլ ինչ են եթէ ոչ բնութեան խաղեր, և ոչ մի խաբեբայութիւն տեղի չունի: Ցիշեալ բժիշկները այդ բոլորը ստուգել են անձամբ ցիրկի մանէժում՝ սէանսների ժամանակ: Շտապեցէք տեսնել!
ԱԶԴ.—Վաղը, մայիսի 18-ին, տեղի կունենայ 2 ներկայացում: Ցերեկվայ ներկայացմանը կը մասնակցէ նաև Ալին:
տա. 473. 1—1

ԴՕԿՏՕՐ
Ա. Դ. ՇԱՀԲԱԶԵԱՆԸ
ԲԵՐԼԻՆՈՒՄ

Ասիստենտ Բերլինի համալսարանի Charité հիւանդանոցի
Շարունակում է ընդունել Գերմանիա գնացող հիւանդներին և խորհրդակցութիւններ է կազմում մասնագէտ-պրօֆեսօրների հետ:
Նոր հասցէն՝ Берлинъ, Фридрихштрассе 133 а. Телефонъ Норденъ 34—69. Berlin, Friedrichstr. 133 a.
(օ. մ.) տա. 391. 100—8

ՎԵՐՋԻՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱԼԲԱՆԱԿԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋԸ

(Պետերբուրգի Հեռ. Գործ.)
14 և 15 մայիսի

ՎԻԵՆՆԱ.—«Նէյէ-Ֆրէյէ-Պրեսսէն» հաղորդում է, որ ներկայումս մտադրութիւն չը կայ միջազգային զօրամաս ուղարկել Դուրացցօ: Իտալիայի կողմից նոյնպէս ոչ մի առանձին ձեռնարկութիւն չէ լինելու, ինչպէս և աւստրօ-իտալական միացեալ գործողութիւն:

«Կօր. Բիւրօյին» տեղեկացնում են Դուրացցօյից, որ շարժմանը մասնակցում են նաև կաթօլիկ գիւղերը: Կավայն են դիմել կառավարութեանը հաւատարիմ 700 ալբանները: Ապստամբների մեծ մասը տատանման մէջ է՝ չիմանալով ում կողմը յարվել: Կառավարական զօրքերի հետ ունեցած վերջին կռիւներում նրանց կորուստները շատ խոշոր են: Իշխանը հրաւիրեց մալիսօր պարագլուխներին, շնորհակալութիւն յայտնեց նրանց հաւատարմութեան համար և խնդրեց հայրենիք վերադառնալ: Մալիսօրները խոկոյն Սկիւտար դիմեցին:

ՀՌՈՄ.—Պատգամաւորների պալատում Սան-Ջուլիանօն երկար բացատրութիւն տուեց Ալբանիայի դրութեան մասին: Մինիստրը կարծում է, որ Ալբանիայում ներկայումս կատարվող դէպքերը տեղի են ունենում ամէն մի երկրում ինքնուրոյն կեանքի առաջին շրջանում. ապստամբութիւնը կրում է մասամբ սօցիալական-ագրարային բնոյթ, մասամբ էլ կրօնական. Աւստրիայի և Իտալիայի միջև այդ առիթով կատարվում է մտքերի փոխանակութիւն. երկու կառավարութիւնները վճռել են չը միջամտել Ալբանիայի ներքին գործերին և հետամուտ չը լինել տերրիտօրիալ նուաճումների: Ալբանիայում կարող են լուրջ դէպքեր ստեղծվել, որոնք կը ցնցեն Բալկանեան թերակղզում ամբողջ դրութիւնը, ինչպէս նաև Ադրիատիկի ափերում. Ադրիատիկի հաւասարակշռութիւնը հանդիսանում է Իտալիայի կենսական շահը. Իտալիան շնորհիւ Լիվիայի պատերազմի ամրացրել է իր դրութիւնը Միջերկրական ծովի կենտրօնական մասերում և կամենում է անյողդողդ պահպանել այդպիսի դրութիւն և Ադրիատիկում: Սան-Ջուլիանօյի ճառը ընդունվեց ծափահարութեամբ:

ԲՈՒԴԱՊԵՇՏ.— Աւստրիական պատգամաւորութեան մէջ Թօրգաչը արտաքին գործերի մինիստրի կողմից բացատրութիւն տուեց Ալբանիայի դրութեան մասին և ասաց, որ ապստամբութեան պատճառը կրօնական և տնտեսական հարցերի մէջ պէտք է որոնել: Ներկայումս Դուրացցօյում անհանգիստ տրամադրութիւնը հանդարտվել է: Ապստամբութեան մասին տեղեկութիւնները, ըստ երևոյթին, չափազանցված են: Թօրգաչը նախազգուշացնում է չը շտապել քննադատելու պրինց Վիդի վարմունքը, որ կարող է դժուարացնել նրա պատասխանատու կուլտուրական աշխատանքը: Եսադփաշան Իտալիայի կողմնակից չէր: Նրա անկման մէջ Աւստրիան մեղաւոր չէ: Տարաձայնութիւն Իտալիայի և Աւստրիայի միջև գոյութիւն չունի: Դուրացցօյում անցած կռւում մի քանի աւստրիացի օֆիցէրների մասնակցութիւնը պատահականութիւն է և ներհակ Աւստրիայի ծրագիրներին: Մենք նոյնպէս, Իտալիայի նման, կողմնակից ենք միջամտելուց ըստ հնարաւորութեան խուսափելուն:

ԴՈՒՐԱՑՑՕ.—Քաղաքը պաշտպանում են 200 իտալացի և աւստրիացի վինւօրնաւաստի գնդացիրներով: Ծովի վրա կանգնած են աւստրիական և իտալական ռազմանաւեր:

ՍՕՖԻԱ.—Ազգային ժողովում Ռադօսլավօվը յայտնեց, որ կառավարութիւնը ուշադրութեամբ հետևում է Ալբանիայի դէպքերին: Վերջին տեղեկութիւնները հանգստացուցիչ բնաւորութիւն ունեն: Ըստ երևոյթին եւրօպական միջամտութիւն չէ լինելու: Ալբանիան նորից կը սկսէ ապրել նօրմալ կեանքով:

ԴՈՒՐԱՑՑՕ.—Վերահսկիչ մասնաժողովը բանակցութիւններ է վարում Կավայնի ապստամբների հետ, յետոյ կը մեկնէ Տիրանա: Ապստամբները պահանջում են նշանակել իրանց համար մահմեդական իշխան:

Աւստրիական նաւատորմը, վերադառնալով Մալտայից, մայիսի 20-ին կը գայ Դուրացցօ:

ԲԱԼԿԱՆԵԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

(Պետերբուրգի Հեռ. Գործ.)
14 և 15 մայիսի

ԲԵԼԳՐԱԴ.—Սերբական բիւրօն հերքում է բուլգարական լրագիրների այն տեղեկութիւնը, թէ իբր սերբերն առաջարկեցին Բուլգարիային դաշն կռել ընդդէմ Յունաստանի, բայց Բուլգարիան մերժեց, և թէ իբր Յունաստանը նոյնպէս առաջարկեց Բուլգարիային դաշնակցութիւն:

Սկուպշտինան որոշեց 123 միլիօն ֆրանկ յատկացնել զինուորական արտակարգ ծախքերի համար:

ԲՈՒԽԱՐԵՍՏ.—Թալէաթ-բէյի գալստեան առիթով պաշտօնական «Ինդէպանդանս-Ռումէնը» ողջունում է Թիւրք պետական գործչին, հաւատացնելով նրան թէ ռումին կառավարութիւնը անկեղծ զգացմունքներ է տածում դէպի Թիւրքիան, որ, լրագրի ասելով, միջազգային վերջին ակտերից յետոյ հանդիսանում է անհրաժեշտ տարր Եւրօպայի Արևելքում հաւասարակշռութեան մաքով: Այդ հաւասարակշռութիւնը պահպանելում Ռումինիան շահագրգռված է խաղաղութեան միւս անկեղծ բարեկամների նման: Թիւրքիան, ինչպէս Ռումինիան, պէտք է ոգևորվի բարի համաձայնութիւն պահպանելու ցանկութեամբ:

ԱԹԷՆՔ.— Պատգամաւորների պալատում արտաքին գործերի մինիստրը յայտնեց, որ Յունաստանը երբէք չէ առաջարկել Թիւրքիային միասին տիրապետել կղզիներին և երբէք էլ չէ մտածել հրաժարվելու Էգէյեան կղզիներից:

ԱՅԼ ՆԵՒ ԱՅԼ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(Պետերբուրգի Հեռ. Գործ.)
14 և 15 մայիսի

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ.—Նոյին Մեծութիւնների թագադրութեան օրը բոլոր եկեղեցիներում, կառավարական հիմնարկութիւններում և զօրամասերում մատուցվեց պատարագ և կատարվեց մաղթանք:

Պ. Հ. Գործակալութիւնը պետութեան զանազան քաղաքներից ստացաւ հեռագիրներ մաղթանքների ու զօրահանդէսների մասին:

Մինիստրների խորհուրդը, ներքին գործերի մինիստրի հերթական առաջարկութեան համաձայն, որոշեց մինչև կէս միլիօն րուբլի դնել հակաժանտախտային մասնաժողովի տրամադրութեան տակ: Առաջարկութեան մէջ ասված էր, որ Ռուսաստանի ժանտախտը, որի բոյն հանդիսանում է Աստրախանի անապատը, պահանջում է ամենալուրջ բժշկա-սանիտարական միջոցներ: Նախնական ծախքերի համար խորհուրդը յատկացրեց մէկ և կէս միլիօն ր.:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ.—Երէկ երեկոյեան Նէվա գետում խեղդվեցին վեց հոգի. մէկին կարողացան ազատել:

ՊԵՐՄ.—Հոգևոր դպրոցի եկեղեցում երեկոյեան ժամատցութեան ժամանակ հրդեհ ծագեց. վնասվեցին 29 աշակերտ, 1 ուսուցիչ և 7 կողմնակի անձինք: Աշակերտներից 4-ը մեռան, ծանր դրութեան մէջ են 12-ը: Քահանան կենդանի է, միայն խիստ այրուածքներ է ստացել:

ԵԱԼՏԱ.—Միկնից սենօղի օրհն-պրօկուրօրը:

ԺԵԼԷԶՆՕՎՕԴՍԿ.—Սէզօնը բացվեց:

ՍՕՉԻ.—Կուրօրտային սէզօնը բացվեց:

ՄՕՍԿՎԱ.—Խօդինի դաշտում, շրջապատված զօրքերով, աւելի քան 200,000 մարդու ներկայութեամբ, ֆրանսիացի օդաչու Պէգուն մեծ աջողութեամբ մի շարք զանազան թռիչքներ կատարեց, անելով 40 գլխիվայր պտոյտ:

ԲՈՒԽԱՐԵՍՏ.—Ամբողջ մամուլը ցնծագին ուրախութիւն է յայտնում Թագաւոր Կայսրի առաջիկայ գալստեան առիթով:

ԲԵՐՆ.—Կայացաւ եւրօպական բոլոր համալսարանների ռուսական ուսանողական կազմակերպութիւնների կօնֆերենցիան՝ քննելու այն դրութիւնը, որ ստեղծվում է գերմանական և շվէյցարական համալսարանների վճռից, որի համաձայն չեն ընդունվելու այլ ևս ռուս ուսանողներ: Կօնֆերենցիայում քննվեց Արևմտեան Եւրօպայում ռուսաց համալսարան հիմնելու և արտասահմանում ապրող ռուս ուսանողների նպաստող գանձարկղ հաստատելու հարցերը: Այդ գանձարկղի համար արված են խոշոր գումարներ:

ԼԱՅՊՑԻԳ.—Ռուսական երկյարկանի շինութիւնը կառուցված է 17-րդ դարի սկզբի ռուսական շէնքերի ոճով: Վերին յարկում ցուցադրված են բոլոր ռուսական 2956 պարբերական հրատարակութիւնների համարները:

ԼԱՅՊՑԻԳ.—Տպագրական գործի ցուցահանդէսի ռուսաց բաժանմունքը հանդէսով բացվեց պաշտօնական անձանց ներկայութեամբ, որից յետոյ ուղարկվեց ամենահպատակ հեռագիր:

ԹԷՀՐԱՆ.—Արտիլէրական օֆիցէրները և զինուորները, չը ստանալով ռոճիկները 5 ամիս շարունակ, բաստ նստեցին Ալա-ուս-Սալթանէի տան մէջ:

Պուրուջիրդում կռիւ է տեղի ունենում ժանդարմների և լուռերի միջև. առաջիններ ը կորցրել են 11 սպանված և 16 վիրաւոր. երկրորդների կորուստները խոշոր են:

ՈՒՐՄԻԱ.—Շէյխ Բարզանի դէմ կենտրօնացած թիւրքական զօրքերը դիմում են դէպի հարաւ Ռէվանդուզի շրջանից՝ ապստամբ ցեղի դէմ:

Կ. ՊՈԼԻՍ.—«Դօնէց» ռազմանաւը մեկնեց Էգէյեան ծովը:

«Թէրջիման» լրագիրը Սազօնովի ճառի առիթով ընդգծում է Թիւրքիայի հասցէին ասված տողերը, Թիւրքիայի՝ որ սովորել էր միայն սպառնալիքներ լսել: Այդ փոփոխութիւնը հետևանք է բալկանեան պատերազմի վախճանին, նաև Անատօլիայում մտցվելիք բարենորոգումների:

Օսմանեան գործակալութիւնը հաղորդում է, որ Բ. Դրան և Անատօլիայի վերատեսուչներ Վան-Հօրֆֆի և Վէստէնէկի միջև կայացաւ լիակատար համաձայնութիւն և պայմանագիրը ստորագրվեց մեծ վէզիրից: Վերատեսուչները յունիսի վերջերին մեկնում են իւրաքանչիւրը իրան յատկացված շրջանը՝ գործելու:

Զմիւռնիայից տեղեկացնում են, որ այնտեղ է հասել գերմանական «Գեբէն» ռամմանաւը:

Կ. ՊՈԼԻՍ.—Եկաւ նապօնական զինւօրական միսսիան գեներալ Տանակի գլխաւորութեամբ:

ԲՈՒԴԱՊԵՇՏ.—Այստեղ կայացաւ սլօվակների, սերբերի և ռումինների ժողովը, ուր ներկայութեամբ չեխ պատգամաւորների քննվեց ունգարական օպօզիցիայի ներկայացուցիչների Պետերբուրգ գնալու հարցը: Այդ այցը հաղիւ թէ գլուխ գայ մօտիկ ապագայում:

Աւստրիական պատգամաւորութիւնը ընդունեց ծովային մինիստրութեան նախահաշիւը, նաև այն 45 միլիօնը 421 միլիօնից, որ յատկացված է 5 տարում նաւակառուցման համար:

ԲՈՒԴԱՊԵՇՏ.—Ռումինական թագաւորութեան հիմնարկութեան տարեդարձին Վալլֆայէվում տեղի ունեցան ցոյցեր: Ժանդարմերիան փորձեց հեռացնել ռումինական դրօշակը ուղղափառ եկեղեցուց: Ժողովուրդը դիմադրեց: Ցուցարարներին ցրեցին հուսարները:

Ռուսաց դեսպանը ներկայացաւ արքեպիսկոպոս Ցովէզվին, այցելեց Բեբլասուլեին, տեսնվեց նաև կառավարական շրջանների ուրիշ պաշտօնական անձանց հետ:

Ունգարական պատգամաւորութեան մէջ Բերլասուլը հաւաքայի երրորդ կօնֆերենցիան գումարելու ժամանակի մասին ուղղված հարցին ասաց, որ ներկայումս այդ առիթով ռուսաց և նիդերլանդական կառավարութիւնների միջև բանակցութիւններ են վարվում և որ Աւստրօ-Ունգարիայի կառավարութիւնը ուրախութեամբ կընդունէ երրորդ կօնֆերենցիայի հրաւէրը:

ՊԱՐԻԶ.—Կալանաւորվեցին յայտնի սեղանաւորներ Նէվիլը: Պասսիվը 15 միլիօն ֆրանկ է, ակտիվը $3^1/_2$ միլիօն:

Հաղորդում են, որ Լիօնում պրեֆէկտ Պուանկարէի գալուստից առաջ ձերբակալվեց մի բանւոր երեք ռումբով: Ձերբակալվածը ճանաչվել է հոգեկան հիւանդ:

ԼՈՆԴՈՆ.—Դատարանում մեղադրվող սուֆրաժիստուհիները մեծ անկարգութիւններ արին, յարձակվելով ծառաների և ոստիկանութեան վրայ:

ԿՕԼՕՆ.—Զգացվեց երկրաշարժ, որից սակայն Պանամայի ջրանցքը չը տուժեց:

ՄԱԴՐԻԴ.—Սօցիալիստ Պաբլօն պատգամաւորների պալատում յայտնեց, որ Սպանիան Մարօկկօյի արշաւանքին ձեռնարկեց Ֆրանսիայի և Անգլիայի պատճառով և առժեց սաստիկ: Հաւետօրն աւելացրեց, որ նա լսել է, թէ Ջելուանի գրաւումը կատարվել է Թագաւորի ցանկութեամբ: Մաուրան տեղից տարկեց կտրուկ կերպով՝ «Երբէք»: Պաբլօն յարակեց՝ «Թագաւորը տալիս է և առնում է»: Մինիստրական աթոռներում բարձրացաւ ուժեղ աղմուկ, աղմկեցին նաև սօցիալիստները և հանրապետականները: Նիստը փակվեց:

ԻԳԼՊԱՍ (Տէխաս).—Ապստամբները Մեկսիկայում գրաւեցին խոշոր քարածխային հանքերը, որոնք պատկանում էին ամերիկացիներին և ֆրանսիացիներին: Ապստամբները յայտնում են, որ իրանք գործում են գեներալ Կարանցայի հրամանով:

ԼՕՆԴՕՆ.—Վախճանվեց քիմիկոս Ժօզէֆ Վիլսօնը:

ՕԿԼԷՆԴ (Նոր-Զելանդիա).—Արագ գնացքի խորտակման ժամանակ սպանվեցին 2, վիրաւորվեցին 7 մարդ:

ՊԵՏԱԿԱՆ ԴՈՒՄԱ

ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹԵԱՆ ՄԻՆԻՍՏՐՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱՀԱՇԻՒ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆԸ

Պետերբուրգ, 13 մայիսի

Մայիսի 12-ի նիստում Պապաջանեանը վերջացնելով արտաքին գործերի մինիստրութեան նախահաշւի քննութեան առիթով իր ճառը հայկական հարցի մասին, ասաց, որ խօսքը վերաբերում է ոչ թէ Թիւրքահայաստանի քաղաքական իրաւունքին, այլ սոսկ Թիւրքահայ ժողովրդի գոյութեան: (Ծափահարութիւն կենտրօնում):

Արտաքին գործերի մինիստրութեան նախահաշիւն ընդունվում է առանց սակարկութեան՝ բիւջէտային մասնաժողովի բանաձևով հանդերձ:

Ապա Անտօնովը զեկուցանում է բիւջէտային մասնաժողովի եզրակացութիւնը արդարադատութեան մինիստրութեան նախահաշւի մասին, որից յետոյ խօսում է Վ. Ա. Մակլակովը:

Մակլակովը գտնում է, որ պետական մեխանիզմի մէջ կօնտրաստներ չեն լինում, ամէն ինչ անպատճառ ընդունում է մի ընդհանուր գոյն: Մեր պետական բարքերի հետզհետէ կատարվող անկումից չը կարողացաւ խուսափել և արդարադատութիւնը: Բարքերի անկումը առանձնապէս աչքի է ընկնում դատական վարչութեան մէջ, որովհետև առաջին՝ դատական գործունէութիւնը միշտ եղել է աւելի աչքի ընկնող, երկրորդ՝ դատական գործում եղել են այն լաւ տրադիցիաները, որ ափսոս է բաց թողնել: Մեր մէջ ժամանակի ընդհանուր գծերը անդրադարձել են արդարադատութեան մինիստրութեան վրա միայն նրանով, որ այն ամէնը, ինչ որ աշխատում էին թաքցնել վերջին տարիները, այժմ հպարտութեամբ հանդէս է եկում (...?) դատական անկախութեան և դատաստանական խղճի գաղափարը: Այժմ մեզ ասում են, որ արդարադատութիւնը պէտք է ազգային լինի, որ դատաւորների գլխաւոր ժառանգութիւնը դիսցիպլինան է: Եթէ դատական համոզմունքը փոխարինենք դիսցիպլինայով, իսկ դատական խիղճը՝ հնազանդութեամբ, այդ դէպքում սրբապղծութիւն է դատարանը դատաստան անուանել: Կարգապահութիւն ստացած ազգային դատաստանի բարձրացման գաղափարակէտն էր Բէյլիսի դատավարութիւնը: Այդ դատավարութեան մէջ՝ ինչպէս ֆօկուսի մէջ՝ անդրադարձաւ այն ամէնը, ինչ որ անարգում է մեր արդարադատութիւնը, և ինչ որ բարձրացնում է նրան առմենի աչքում, ովքեր կառավարում են նրան (ծափեր ձախից): Ինչով են հպարտանում այդ դատավարութիւնն ստեղծողները: Նրանք

ասում են, որ Բեյլիսի պրօցէսը ռուսական արդարադատութեան տօնն էր, որովհետև միայն ռուսական դատարանը երևաց, որ բարձր է կանգնած կաշառքներից և փողի ոյժից։ Մի՞թէ այդ պրօցէսը կատարվեց նրա համար, որպէսզի ասվի, թէ կաշառք չեն վերցնում դատարանում (ծափեր ձախից)։ Որպէսզի յարգենք դատարանը և լուռ գլուխ խոնարհենք նրա վճռի առաջ, դատաւորների կաշառակեր լինելը քիչ է. անհրաժեշտ է, որ դատաւորները իշխանութեան ազդեցութեան տակ չընկնեն, չը կաշառվեն պարգևներից ու խրախուսանքներից։ Միայն այնտեղ, ուր իշխանութիւնը հնազանդ է դատարանին և մտքով անգամ չէ համարձակվում հրամայել նրան, այնտեղ կարգեր են հաստատվում, որոնց նախանձում ենք մենք։ Մենք տեսնում ենք Գերմանիայում, թէ ինչպէս կայսրական դատարանին պահանջ է ներկայացնում իր Թագաւորի դէմ և գործը տանում է երեք ինստանցիայում։ Մենք տեսնում ենք, թէ ինչպէս Անգլիայում Թագաւորը դատարանի օգնութեանն է դիմում իր Թագաւորական անունը զրպարտութիւնից ազատելու։ Մենք (...?) ինչպէս մեր ազգային անբաղդութիւնն է, որ դատարանին չը հաւատալով՝ նշանակում է չը հաւատալ և օրէնքի ոյժին։ Մի՞թէ գաղտնիք է, որ Կիևի դատավարութեան ժամանակ բոլոր դատաւորները և դատախազները պարգևներ են ստացել։ Այդ պարգևների համար նրանք իրանց համոզմունքները չեն ծախել, որ իմաստուն է օրէնքը, որ դրօշմում է կաշառակերութիւնը ոչ միայն նրա համար, որ փողով դաւաճանել են իրանց պարտականութեանը, այլ և որ պարգև են ստացել իրանց պարտականութիւնը կատարելու համար (ծափեր ձախից)։ Բեյլիսի դատավարութեան մէջ անդրադարձաւ և մի ուրիշ հիմնական չարիք, այն է՝ դատարանը կլանվում է քաղաքականութեամբ։ Եթէ քրէական արդարադատութեան նպատակն է՝ գտնել և պատժել յանցաւորին, այն ժամանակ պէտք է ասել, թէ ռուսական դատարանը երբևիցէ կրե՞լ է արդեօք մեծ թւով փիասկօ, քան Բեյլիսի դատավարութեան մէջ։ Այն գազանային սպանութեան համար ոչ ոք չը պատժվեց։ Ինչո՞ւ դադարեցրին հետախուզութիւնները։ Որովհետև չի կարելի մի քայլ անել՝ առանց Չեբերեակօվին դիպչելու, իսկ նրան դիպչել չեն համարձակվում (ծափեր ձախից, ձայներ՝ «կեցցէ՛»)։

Այն մօմենտից, երբ դատարանը քաղաքական կուսի զէնք դարձրին, ստեղծեցին հասարակական կեանքի մի նոր խոց, այսինքն ռուսական իշխանութիւնը հպատակվեց քաղաքական կուսակցութիւններին։

Զամըսլօվսկին պարտք է համարում պատասխանել Մակլակօվին Բեյլիսի գործի վերաբերեալ ադուադումներին։ Հերքելով Մակլակօվի այն պնդումը, թէ Բեյլիսի գործում մինիստրը ճնշում է գործ դրել դատական պաշտօնեաների վրա, Զամըսլօվսկին յայտնում է, որ դատի յանձնելու կամերայում մնացել էին մի քանի հոգի, որոնք գտնում էին, որ հիմք չը կայ Բեյլիսին դատի ենթարկելու. կային ուրիշները, որ առանձին կարծիք ունէին։ Ահա դրանում արտայայտվում է դատական վարչութեան անկախութիւնը։ Բեյլիսին դատի յանձնել պարտաւոր էին, որովհետև երդուեալների վճռով ճանաչված էր, որ սպանութիւնը կատարվել է Զայցեվի գործարանում. էլ ինչպէս կարելի էր Բեյլիսին դատի չենթարկել, որ ապրում էր գործարանում և այնտեղի բոլոր կառավարիչներին ճանաչում։ Այնուհետև, դատարանում հարցը վճռվում է երդուեալների կողմից, այլ ոչ թէ դատարանի. ինչով դատարանը ցոյց տուեց, որ ինքը գտնվում է մինիստրի ճնշման տակ։ Բեյլիսի դատավարութեանը «Двухглавый Орелъ» ընկ. անդամների մասնակցութեան առիթով, Զամըսլօվսկին յայտնում է, որ տեսնելով որ յանցանքի հետքերը կորչում են, նրանք սկսեցին հետախուզութիւններ։ Գոլուբեվ ազնիւ պատանին հետախուզութիւններ էր կատարում ոչ թէ հրէական ոսկու համար, այլ տարված գաղափարով։ Երբ մեղադրողները մատնանշում էին Շնեերսօնի տոհմի վրա, որպէս Բեյլիսի գործին հաղորդակցի, այն ժամանակ պաշտպանութիւնը յայտնեց, որ այդ մասին աւելորդ է խօսել, որովհետև Շնեերսօնը դատի չէ ենթարկվում։ Մակլակօվը նախատինք ուղղեց դէպի աջ, իբր թէ աջակողմեաններին հաց է հարկաւոր կառավարութիւնից։ Իսկ,—հարցնում է Զամըսլօվսկին,—ձեզ է հարկաւոր հրէական խաժամուժների հացը (ծափեր աջից)։ Լսեցէք ուրեմն հացի մասին, որովհետև չը կայ այլ ևս անարգ հացը, որպէս հաց, հրէաներից և ֆիններից ստացվող հայրենիքը ծախելու համար (երկար ծափեր աջից)։

Կերենսկի յայտնում է, որ կը կամենար ներկայացնել, թէ ի՛նչ է ռուսական դատարանը, որ ստեղծվել է մինիստրի լիակատար գործակցութեամբ, սակայն ծագած վէճը դրդում է իրան կանգ առնել Բեյլիսի գործի վրա։ Կանգ առնելով Զամըսլօվսկիի այն արգումենտացիայի վրա, որպէս դատարանի անկախութեան ապացոյցի, Կերենսկին գտնում է, որ այն ցուցումը, թէ դատաւորների մէջ առանձին կարծիք ունեցողներ էլ կային Բեյլիսին դատի ենթարկելու նկատմամբ, այդ վկայում է այն մասին, որ Զամըսլօվսկին ինքն էլ դարմանում է, թէ այդպիսի դատաւորներ դեռ ևս գտնվել են Ռուսաստանում։ Զամըսլօվսկիի այն ցուցումը, թէ «Двухглавый Орелъ» ընկ. անդամները իրանց յանձն առան ծխակատարներին մերկացնել, այդ կարող է հասարակական գործչի տեսակէտից գովելի լինել, բայց ի՞նչպէս կարող էր թոյլ տալ մինիստրը, որ հալածարանի ուսանողը հետևէր գործի քննութեանը և վճիռներ դնէր քննութեան ակտերի վրա։ Հռետորը պնդում է, որ բոլոր տարրական պայմանները, որոնք պահանջվում են դատական իշխանութիւններից, Բեյլիսի գործի մէջ խախտվեցին (ծափեր ձախից)։ Այնուհետև Կերենսկի բնութագծում է արդարադատութեան մինիստրութեան գործունէութիւնը և, նախագահի բազմիցս նախազգուշացումներին՝ զգոյշ լինել իր արտայայտութիւնների մէջ, նա իր ճառը վերջացնում է այնպիսի խօսքերով, որ նախագահը զրկում է նրան խօսքից։

Ցետոյ լեհական կոլոյի կողմից խօսում է պատգամաւոր Դիմշա՝ արդարադատութեան մինիստրութեան նախահաշւի մասին, յայտնելով ի միջի այլոց, որ մինչև այժմ Լեհաստանում երդուեալների դատարան չը կայ և որ անհրաժեշտ է հիմնել այդպիսին։ Խօսվում է և այն մասին, որ դատաւորները և բնակչութիւնը իրար չեն հասկանում, ամեն տեսակ կապ կտրված է նրանց միջև, լեհերին հեռացնում են դատական վարչական ծառայութիւններից։ Այսպիսի պայմաններում,—ասում է նա,—լեհ ազգաբնակութեան ներկայացուցիչները չեն կարող ձայն տալ արդարադատութեան մինիստրութեան նախահաշւիս ընդունելուն։

Հետևեալ նիստում Դուման զբաղվում է Պետ. Դումայի և Պետ. Խորհրդի անդամների իրանց ճառերի համար անպատասխանատու լինելու հարցով։

Իսկ միւս նիստում շարունակվում է արդարադատութեան մինիստրութեան նախահաշւի քննութիւնը։

Խօսում են Մալեննիկօվ և Շուլգինսկի։

Վերջինս առարկում է ընդդիմադիր հռետորներին։ Ի միջի այլոց ասում է, թէ հռետորներից մէկը Բեյլիսի գործը ներկայացում անուանեց։ Այո՛, այդ ներկայացում էր, որովհետև այն խեղճ ընտանիքը, որ կորցրել էր երեխան, կռւում էր ուղղափառ անուն ունեցող աճքապաններ հետ։ Չէ կարելի նախատել «Двухглавый Орелъ»-ի անդամներին, որոնք անշահախնդիր կերպով օգնութեան հասան՝ այդ ընտանիքին. նրանք իրանց ժամանակն ու ոյժերը տուին այն կողմին, որին հաւատում էին։ Ահա եթէ «Двухглавый Орелъ»-ի գրասենեակում, որին [illegible] ունի, որի անունով որևէ տեղից անհագին գումարներ ստացվէին... (ծափեր և ձայներ աջից, աղմուկ ձախից)։

Շուլգինսկիի այդ խօսքերի վրա Միլիւկօվ ձայնում է տեղից. «Սրիկայ, անպիտան»։

Պուրիշկեվիչ տեղից՝ Միլիւկօվին. «Անասուն, լիրբ, ջարդված ռեխ»։

Շուլգինսկի՝ դիմելով Միլիւկօվին. «Թքել եմ քեզ պէս սրիկայի վրա»։

Դահլիճում տիրում է աղմուկ։

Նախագահը խնդրում է հանգստանալ։

Կերենսկի տեղից. «Շուլգինսկին անարգ ստախօս է»։

Աղմուկը աւելանում է դահլիճում։

Նախագահող Կոնովալով առաջարկում է մի-մի նիստից զրկել Միլիւկօվին, Կերենսկիին, Պուրիշկեվիչին և Շուլգինսկիին։

Միլիւկօվ անձնական բացատրութիւններ տալով գտնում է, որ նախագահը իրաւունք ունի նիստից զրկել իրան և խնդրում է ընկերներին ձայն տալ նիստից զրկելու օգտին։ «Ես,—ասում է Միլիւկօվ,—ստիպված եղայ Շուլգինսկիին սրիկայ և անպիտան անուանել» (ծափեր ձախից, ուժեղ աղմուկ աջից. ձայներ՝ «հեռու քշեցէք»)։

Նախագահը Միլիւկօվին զրկում է խօսքից, և նա հեռացվում է մի նիստից։

Կերենսկի ընդունում է, որ ինքը անթոյլատրելի խօսքեր ասաց, բայց Շուլգինսկին էլ իրան թոյլ տուեց այնպիսի խօսքեր, որ կարգին մարդը թոյլ չէր տայ իրան։

Կերենսկի զրկվում է մի նիստից։ Մի նիստից զրկվում է նաև Պուրիշկեվիչը։ Շուլգինսկիին նիստից զրկելու առաջարկը մերժվում է 108 ձայնով ընդդէմ 90-ի։

(Հ. Գ.)

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՍԱՅԱԹ-ՆՕՎԱՅԻ ՄԱՀԱՐՁԱՆԻ ԲԱՑՈՒՄԸ

Մենք ստացանք հինգշաբթի առաւօտեան, մայիսի 15-ին, հետևեալ հեռագիրը Ռօստովից Դ./վ., Գր. Զալխուշեանից.

«Ժողովրդական անդաստանի վրա ընթանում էր աշուղ Սայաթ-Նօվան և երգում էր բարձրաձայն. Թնդում էին նրա զուարթուն երգերը, արթնացնելով մոռացված, անարգված և աղքատ զանգուածների մէջ արթնութեան, ուրախութեան զգացումներ և կեանքի ու կեանքի ծարաւ. բաղդաւոր պատահմունքը պահպանեց մեզ համար նրա մի քանի երգերը, որոնք հմայում են մեզ միաժամանակ բանաստեղծական սքանչելի պարզութեամբ և խորացուցիչ գոյների պայծառութեամբ։ Ընթանում էր աշուղը և երգում էր ու երգերով սերմանում էր կուլտուրա, ինչպէս հողագործը ընթանում է արօրի ետևից և ձգում է հողը բեղմնաւորող սերմը, թողնելով իր ետևից բարեբանեալ հետք. բայց ահա արտը հնձվեց, էկաւ աշունը, սեւացաւ և անհետացաւ հետքը։ Այդպիսին չէր մեր երգչի թողած հետքը. նա մնաց մեր սրտերի և մտքերի մէջ պայծառ, գեղեցիկ և հզօր տաղանդի աստուածային կայծի շողով փայլող, և ժամանակը անզօր անցաւ նրա մօտով. ոչ, նա կովկասեան բանաստեղծ չէ. թող նոյն իսկ նա օտար լեզուներով երգած լինի, նա այնուամենայնիւ մեր ժողովրդական երգիչն է, և այսօր ինք, Նոր-Նախիջևանի Հայոց Բարեգործական Ընկերութեան անդամներս, խոնարհում ենք մեր գլուխները նրա մահարձանի առաջ և տոչորում ենք հոգեպէս, որ մեր տաղանդները և հանճարները լուսաւորեն, ջերմացնեն և ժպտան մեր խեղճ ժողովրդին, ինչպէս այդ աշուղ Սայաթ-Նօվան, որ օտար մարդկանց և օտար երկրի մէջ ձգեց օտար երգերի սերմեր և երգեց մեր մայրենի լեզուով։ Փառք նրան, գովասանք և անմահութիւն։ Նախագահ Բարեգ. Ընկերութեան՝ Գր. Զալխուշեան»։

—

Մենք յայտնեցինք, որ աշուղ Սայաթ-Նօվայի մահարձանի օրհնութիւնը և բացումը տեղի է ունենալու մայիսի 15-ին, հինգշաբթի։ Մենք այդ առիթով տպեցինք նաև Գ. Բաշինջաղեանի յօդուածը, որ եղել է նախաձեռնող և մահարձանի գաղափարը յղացող «Մշակի» մէջ։

Այժմ, ինչպէս մեզ յայտնում են, մահարձանի բացումը տեղի է ունեցել մայիսի 15-ին խուռն բազմութեան, գլխաւորապէս հասարակ ժողովրդի ներկայութեամբ և զանազան հաստատութիւնների ներկայացուցիչների մասնակցութեամբ։ Սակայն տալ հանդէսի նկարագրութիւնը մենք անկարող ենք շնորհիւ Հայ Գրողների Ընկերութեան մի անտակտ, անվայելուչ—եթէ աւելին չասենք—վարմունքի։ Այդ Ընկերութեան վարչութիւնը մասնաւոր հրաւէրներ է ուղարկել բոլոր հաստատութիւններին և շատ մասնաւոր անձանց, բայց զլացել է այդպիսի յայտարարութիւն ուղարկել «Մշակի» խմբագրութեան, որով խմբագրութիւնն և անկարող եղաւ ունենալ իր ներկայացուցիչը։ Ի հարկէ, այդ վարմունքը, որ խուլիգանական է, պատահական մոռացումն չէ, այլ դիտաւորեալ։ Բաւական է յիշել, որ այդ Ընկերութեան նախագահն է Յով. Թումանեանը։ Եւ որովհետև «Մշակը» վերջերս մերկացրեց նրա եպերելի գործերը, նա կարծել է, թէ «Մշակից» վրէժ կը հանի, եթէ նրան չուղարկի հրաւէր՝ հանդէսին։ Հասարակութեանն ենք թողնում ըստ արժանւոյն գնահատել Ընկերութեան վարչութեան այդ վարմունքը։ Վարչութիւնը, եթէ միայն նախանձախնդիր է իր պատւին, չը պէտք է թոյլ տայ, որ իր նախագահը իր անձնական վրէժխնդրութեան գործիք դարձնէ Ընկերութիւնը։ Մի կողմը թողած, որ «Մշակը» նոյն իսկ նուէրներ է հաւաքել Սայաթ-Նօվայի մահարձանի համար (որ Ընկերութիւնը փառաւորապէս ընդունել է), մի կողմը թողած, որ մահարձանի գաղափարը յղացվել է «Մշակի» մէջ, Հայ Գրողների Ընկերութիւնը պէտք է հասկանայ, որ դրանով նա միայն իրան է ստորացնում։ Նա ոչ մի արդարանալու տեղ չունի, որովհետև այն հանգամանքը, թէ նա որոշել է «Մշակին» յայտարարութիւններ չը տալ, որովհետև իբր թէ սա չէ կամեցել տպել յայտարարութիւնները, միանգամայն անընդունելի է, քանի որ «Մշակի» խմբագրութիւնը մերժել է տպել յայտարարութիւնները միայն այն ժամանակ, երբ համոզվել է և ստուգել, որ վարչութիւնը այն յայտարարութիւնները, որ տպել էր տալիս ուրիշ թերթի մէջ վճարով, «Մշակին» ուղարկում էր տպելու իբրև ներքին լուր, անվճար։ Այդպիսի եպերելի խաղութիւնը ստիպեց «Մշակի» գրասենեակին յայտնել, որ յայտարարութիւնները կը տպի վճարով, ինչպէս տպում են ուրիշ թերթեր։

Անօգուտ են Յ. Թումանեանի և իր նմանների խուլիգանական այդպիսի վարմունքները։ Դրանով նրանք բնաւ չեն կարող ստիպել «Մշակին» չը մերկացնել իրանց եպերելի վատ գործերը և անարգանքի սիւնին չը գամել։ Ցաւում ենք միայն, որ Յ. Թումանեանի պէս մարդու գծած արարքներին մասնակից են և ուրիշները, որոնցից աւելի ուղղամտութիւն և կոռեկտութիւն էր սպասելի։

Եւ ոչ միայն «Մշակի» խմբագրութեան, այլ և շատ անձանց, որոնք այժմ կասկածելի են վարչութեան աչքում՝ իբրև ոչ-թայֆայականներ, հրաւէր չէ ուղարկված, ինչպէս Շիրվանզադէին, ճարտարապետ Ռուբէն Մարտիրոսեանին,—չը քաշվելով նոյնիսկ այն հանգամանքից, որ սա է կազմել մահարձանի պրօէկտը և աշխատել բաւական ժամանակ նրա վրա—Յ. Սպենդիարեանին և այլոց։

Ձենք կարող սակայն չարձանագրել, որ, ինչպէս պատմում են ականատեսները, հանդէսը կազմակերպողները չէին խուսափել նրան դեմագոգիական և շօվինիստ բնոյթ տալու, որով նա կորցրեց իր սոլիդ և լուրջ կերպարանքը։ Զափազանցութիւնը ամեն բանի մէջ խոտելի է, իսկ միանգամայն եպերելի, երբ այդ չափազանցութեամբ ուրոշ մարդիկ իրանց անճարակութիւնը և ոչնչութիւնն են կամենում քօղարկել։

ԱՆԿԱՆՈՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ՇՈՒՐՋԸ

Մենք յայտնեցինք արդէն, որ Թիֆլիսի եկեղեցիների բազմաթիւ ծխականներ, գըլխաւորապէս վաճառական դասակարգից, բողոքեցին այն անկանոնութեան դէմ, որ թոյլ է տուել հոգևոր իշխանութիւնը Ներսիսեան դպրոցի հոգաբարձական ընտրութեան՝ ծխական պատուիրակների ընտրութեան հարցի մէջ, յայտարարելով այդ ընտրութիւնների մասին ոչ վաղօրօք, ինչպէս ընդունված ընդհանուր սովորութիւն է, այլ միայն մի օր առաջ, իսկ մի քանի եկեղեցիների ծխականներին նոյնիսկ ընտրութեան օրը։

Այդպիսի դէպք ոչ մի առաջնորդի օրով տեղի չէ ունեցել։ Այդպիսի կարգադրութեան—գիտակցական կամ անգիտակցական—նպատակն է, ի հարկէ, գնել ընտրութիւնները նեղ, սահմանափակ շրջանի մէջ, որից կարող են օգտվել նրանք, որոնք անձնապէս շահագրգռված են ընտրութեան հետևանքներով։ Եւ կան որոշ հիմքեր ենթադրելու, որ այդպիսիները վաղօրօք գիտէին, թէ ընտրութիւնները նշանակված են մայիսի 11-ին, մինչ ծխականների $^{9}/_{10}$ մասը իմացաւ միայն մայիսի 10-ին և 11-ին։

Այժմ մեզ հաղորդում են, որ վաճառականների աւագ Արշակ Միլեան, որ բողոքը ստորագրողներից առաջինն է, ստացել է առաջնորդ Մեսրոպ եպիսկոպոսից պատասխան, թէ նա չէ կարող փոխել իր կարգադրութիւնը, որովհետև Ներսիսեան դպրոցի հոգաբարձական ընտրութեան վերաբերեալ հրահանգով է ղեկավարվել։ Եւ իբրև ապացոյց, Մեսրոպ եպիսկոպոս ուղարկել է մի օրինակ այդ հրահանգից։

Սակայն այդ հրահանգը, ինչպէս այժմ կը տեսնենք, բնաւ չէ արդարացնում առաջնորդի կարգադրութեան օրինաւորութիւնը։

Այդ հրահանգը գրված է 1910 թ. նախկին առաջնորդ Գարեգին արքեպիսկոպոսի ձեռքով։ Ահա ինչ ենք կարդում այդտեղ.

«Յօդ. 2) Ընտրութեան օրվայ համար որտեղ լրագիր կայ, աւագ երէցը պարտաւոր է յայտարարել լրագիրների միջոցով. իսկ լրագիր չեղած դէպքում պէտք է ծանուցանէ եկեղեցում և ժողովրդի ուշադրութիւնը հրաւիրէ եկեղեցու դռանը փակցրած՝ ընտրութիւնը յայտարարող ծանուցագրի վրա»։

«Յօդ. 5) Եթէ առաջին ժողովը չը կայանայ, երկրորդ ժողովը նշանակվում է մի շաբաթից յետոյ։

Յօդ 7) Իւրաքանչիւր մի քահանայ պարտաւոր է ընտրութիւնից 10 օր առաջ ներկայացնել եկեղեցու աւագ-երէցին իր ծխականների այր մարդկանց անուանական ցուցակը»։

Տեսնենք այժմ որքան իրաւունք են տալիս այս յօդուածները Մեսրոպ եպիսկոպոսին արդարանալու։

Ճիշդ է, այդ յօդուածների մէջ ուղղակի ասված չէ, թէ պէտք է, վաղօրօք, կամ 15, կամ 7 օր առաջ ծանուցանել լրագիրներում ընտրութեան մասին, բայց հանրածանօթ իրողութիւն է, որ, երբ որևէ մի մասնաւոր կանոնադրութեան կամ օրէնսգրքի մէջ մոռացութեան է տրված որևէ մի կէտ կամ որոշ հրահանգ չը կայ որևէ մի հարցի, դէպքի մասին, այդպիսի պարագաներում ղեկավարվում են ընդհանուր օրէնսդրութեամբ, ընդհանուր սովորութեամբ կամ համանման կանոնադրութիւնների ցուցմունքներով։ Արդ, յայտնի է, որ թէ պետական, թէ հասարակական, կուլտուրական, ֆինանսական, մունիցիպալական հաստատութիւնների, ընկերութիւնների կանոնադրութիւնների մէջ՝ ընդհ. ժողովների ծանուցման մասին սահմանված է կամ մի ամիս, կամ երկու շաբաթ, կամ առնուազն մի շաբաթ ժամանակամիջոց։ Եւ այդ հասկանալի է. եթէ որևէ կանոնադրութիւն կամ հաստատութիւն նպատակ ունի, որ իր ժողովներին մասնակցէ իր անդամների մեծագոյն մասը, նա պարտաւոր է վաղօրօք տալ ծանուցումներ, որպէսզի նրանք հնարաւորութիւն ունենան իրանց ժամանակն այնպէս կարգաւորել, որ կարողանան մասնակցել։ Այդ «վաղօրօքը», ինչպէս տեսանք, 7 օրից պակաս չէ կարող լինել, իսկ երբ դուք յայտարարէք միայն մի օր առաջ կամ նոյնիսկ ընտրութեան օրը, կը նշանակէ՝ դուք դրանով դիտմամբ կամենում էք, որ ընտրութեան շատ քիչ անձինք մասնակցեն։ Մի հեղինակաւոր իրաւագէտ, որին մենք դիմեցինք հարցնելով նրա կարծիքը ներկայ դէպքի մասին, պարզ և որոշակի կերպով ասաց. «Եթէ երկրորդ ժողովի ընտրութեան համար պահանջվում է 7 օր, առաջին ժողովի համար պէտք է լինի 15 օր առաջ, և եթէ այդ դանդաղը հասնի, դիմեցէք կառավարիչ սենատի քննութեան, ոչ մի կասկած չը կայ, որ առաջնորդի կարգադրութիւնը կը ճանաչվի ապօրէն»։

Մեսրոպ եպիսկոպոս կարող է արդարանալ և նրանով, որ առաջին ժողովին ոչ ոք չէ գնում և ընտրութիւնները չեն կայանում։ Բայց նախ՝ դա արդարացումն չէ. երբ մի գործի հիմքը ծուռ է, ծուռ է և ամբողջ գործը. երկրորդ՝ նոյն իսկ երկրորդ ժողովի մասին հրահանգի պահանջը չէ կատարված և 7 օր առաջ չէ յայտարարված։

Կայ մի այլ հանգամանք, որ ստիպում է վաճառականներին մտածել, թէ այդպիսի հապճեպով նշանակված ընտրութիւնը որոշ նպատակ ունի—զրկել վաճառականներին, որոնք ծխականների մեծամասնութիւնն են կազմում, մասնակցելու հնարաւորութիւնից։ Բանն այն է, որ մայիսի 18-ին նշանակված է—և յայտարարված մի ամիս առաջ լրագիրների մէջ—վաճառականների դասակարգային երկրորդ ժողովը, որին բոլոր վաճառականները ստիպված են անպատճառ մասնակցել. հետևաբար, նրանք անկարող են մասնակցել և ծխական ժողովներին, որոնք նոյն օրը և նոյն ժամին են նշանակված։ Արդ, նշանակելով հապճեպով մայիսի 10-ին ծխական առաջին ժողովները, դրանով արդեօք նպատակ չէ՞ր եղել, որ վերջնական ընտրութիւնը կայանայ մայիսի 18-ին, երբ վաճառականները զբաղված են։

Մեր կարծիքով, քանի որ մայիսի 11-ին ոչ մի եկեղեցում ընտրութիւն չէ կայացել, առաջնորդը, ի նկատի ունենալով վաճառականների բողոքը, որին միացել և միանում են ուրիշ շատերը, կարող էր ամենայն հեշտութեամբ փոխել իր կարգադրութիւնը և յայտարարել մայիսի 18-ը իբրև ընտրութիւնների առաջին օր, իսկ երկրորդ վերջնականը նշանակել մայիսի 25-ին։ Դա և արդարացի կը լինէր և կը վերացնէր այն կասկածը, թէ դիտաւորութիւն է եղել զըրկել վաճառականներին մասնակցելու հնարաւորութիւնից։ Ներկայ դէպքում առաջնորդը հանդիսանում է ամենաթունդ բիւրոկրատ, յենվելով իր նախորդի հրատարակած մի թերատ հրահանգի տառի, այլ ոչ իմաստի վրա, ոտնակոխ անելով լօգիկան առողջ բանականութիւնն ու ընդհանուր օրէնսդրութիւնը։ Դեռ չենք խօսում, որ կայ Կաթողիկոսից հաստատված ծխական ընդհանուր կանոնադրութիւն, որի զօրութեամբ ընտրութիւնների մասին ծանուցումը վաղօրօք պարտադիր է։

Սակայն, որովհետև մեր հոգևոր վարչութիւնները առ հասարակ անընդունակ են հանդիսանում լսել ժողովրդի և առողջ բանականութեան ձայնը, մեզ ծխականներիս մնում է միայն բողոքել։ Ուստի և բոլոր այն անձանց, որոնք շարունակ դիմում են մեզ (մանաւանդ «Մշակի» հետևողները) և խընդրում յայտնել, թէ պէտք է մասնակցել ընտրութիւններին թէ ոչ, մենք խորհուրդ ենք տալիս միալ ձեռնպահ, չը մասնակցել ընտրութիւններին կամ եկեղեցի գնալով բողոքել ապօրէն կարգադրութեան դէմ և հեռանալ, մինչև որ էջմիածնից որոշ կարգադրութիւն լինի։

Նոյնիսկ այն դէպքում, եթէ էջմիածինն ևս այս անգամ ուշադրութեան չառնէ ծխականների բողոքը, բայց նա իր նշանակութիւնը կունենայ ապագայ ընտրութիւնների համար և գուցէ պատճառ լինի, որ ընտրողական այդ անկանոնութիւնները վերանան ընդմիշտ։

Կ. Հ. ՀՐԱՏԱՐԱԿՉ. ԸՆԿ. ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎԸ

Զորեքշաբթի, ամսիս 14-ին, տեղի ունեցաւ Կ. Հ. Հրատ. Ընկ. անդամների մայիսի 9-ի ընդհանուր ժողովի շարունակութիւնը Ն. Աբէլեանի նախագահութեամբ և Վ. Ահարոնեանի քարտուղարութեամբ։

Վարչութեան քարտուղար բժ. Ա. Մխիթարեան կարդաց Ընկ. ճիւղերի գործունէութեան հաշիւները։ Ինչպէս երևաց, Ընկ. ճիւղերի մէջ Արդուինի ճիւղը ամենագործունեայ, ամենաեռանդուն ճիւղերից մինն է։ Այսպիսի օրինակելի գործունէութեան համար ընդհանուր ժողովը, այդ ճիւղի հաշիւները հաստատելուց յետոյ, որոշեց և յանձնարարեց վարչութեան նախագահին՝ ժողովի կողմից շնորհակալութիւն յայտնել Արդուինի ճիւղին. իսկ Բաքուի անգործ և բացի վնասից ոչ մի օգուտ չը բերող ճիւղի վերաբերմամբ եղան մի քանի առաջարկներ, որոնցից ընդունվեց հետևեալը. յատուկ մարդ ուղարկել Բաքու՝ ճիւղի հաշիւները քննելու և ճիւղը կազմակերպելու։ Եւ որպէսզի Ընկ. մարդ ուղարկելու համար աւելորդ ծախքեր չանի, Ն. Աբէլեան (որ սեփական գործերով գնալու է Բաքու) յանձն առաւ կատարել այդ միսիան։

Ցետոյ վիճաբանութիւններ եղան վարչութեան անդամների և նախկին խմբագրական յանձնաժողովի միջև ծագած տարաձայնութիւնների մասին, որից յետոյ ժողովը անցաւ Ընկ. խորհուրդ ընտրելու գործին։

Այդ խորհուրդը, փոփոխութեան ենթարկված կանոնադրութեան համաձայն, կազմըված է լինելու 13 անդամից և 5 փոխանդամից, որոնք կատարելու են Ընկ. թէ վարչական և թէ խմբագրական գործերը։

Գաղտնի քուէարկութեամբ խորհրդի անդամներ ընտրվեցին հետևեալ անձինք. բժ. Ա. Զարգարեան (26 սպիտակ, 1 սև), Իս. Ցարութիւնեան (26 սպ., 3 սև), Հ. Մուսայէլեան (22 սպ., 8 սև), տիկ. Թադէոսեան (նոյնքան), Մուշյեան (նոյնքան), Վ. Ահարոնեան (21 սպ., 8 սև), Ստ. Տէր-Աւետիքեան (19 սպ., 11), Վ. Վալադեան (18 սպ., 11 սև), բժ. Ա. Մխիթարեան (նոյնքան), բժ. Մելիք-Նուբարեան (20 սպ., 10 սև), Ճերմակ (21 սպ., 8 սև), Գ. Լևոնեան (16 սպ., 14 սև), բժ. Ե. Մինասեան (նոյնքան)։

Փոխ-անդամների ընտրութիւնը յետաձգվեց։ Իսկ քննիչ յանձնաժողովի անդամներ ընտրվեցին Ն. Թերզիբաշեան, Ս. Ղազարեան և Ռ. Խան-Ազատ։

ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԳԱՒԱՌԻՑ

Սպառողական խանութ

Քարվանսարա, 10 մայիսի

Շատ վաղուց ցանկութիւն էր ծնել գիւղիս մի քանի անհատների մէջ՝ բանալ սպառողական խանութ, որի նախաձեռնողը եղաւ մարտի վերջերում գաւառիս շրջանի համար ուղարկված գիւղատնտես Խ. Երիցեանը, որը ծանօթացաւ գիւղական շրջանների հետ և մօտ շփումն ունեցաւ գիտակ անձանց հետ ու համաձայնութեան գալով մի ժողովում յանձնարարեց մի խումբ մարդկանց՝ կանոնադրութիւն կազմել և ժողովի հաւանութեամբ ձեռնարկել սպառողական խանութի բանալուն. մի օրվայ ընթացքում անդամագրվեցին մօտ հարիւր հոգի: Հաւանական է, որ խանութը բանալուց յետոյ՝ անդամների թիւը կրկնապատկվի, քառապատկվի: Այսպիսի սկիզբն ունեցաւ և գիւղիս մանր վարկի ընկերութեան բացումը. հազիւ 30 հոգով բացվեց, իսկ այժմ անդամների թիւը 800-ից անց է:

Անդամավճար որոշված է 5 ր., որը երկու նուագում պէտք է լրացնել. մի անդամ 20 փայից աւելի չէ կարող վերցնել. կանխավճար՝ 50 կ. է: Որոշված է առ այժմ բանալ մանրուքների խանութ. երբ գործը մեծ ծաւալ ստանայ, կը բացվի և մանուֆակտուրային խանութ: Հարկաւոր խնդիրները արդէն ուղարկված են նահանգապետին ի հաստատութիւն:

Ապրիլ ամիսը կատարեալ ձմեռ էր և սառնամանիք. պտուղները վնասվեցին: Մայիսը լաւ է գնում: Պէծ

Դառնագգեստ գայլ

Փօթի, 10 մայիսի

Տեղիս բանւորութեան շրջաններում գոյութիւն ունի մի սովորութիւն, որ մեր աշխատաւորութեան արդարացի շահերին միանգամայն հակասնեայ է:

Ինչպէս յայտնի է, բանւորական արտելները ծնունդ են առնում հէնց նոյն արտելներին մասնակցող բանւորների շահերը պաշտպանելու համար յատկապէս: Սակայն մեզանում նման հիմնարկութիւնն անգամ բանւորներին չը տեսնված ձևով կեղեքելու մի միջոց է ծառայում, այն էլ ոչ թէ մի կապիտալիստի ձեռքում, այլ մի բանւորի, որի կամայականութիւններն ու կեղեքելու պէս-պէս ձևերը օրինական են: Այդպէս է, օրինակ, մեզ մօտ, Փօթիի նաւահանգստում մարգանէց բեռնող «արտելը»: Կրելով «արտել» անունը, վաշխառու-փօքրաթչիական տարրերն է բովանդակում իր մէջ ամենամեծ չափերով:

Բանւորին ամեն մի չնչին, նոյն իսկ առանց պատճառի դուրս անելը, վարձը՝ ձեռնարկողը իր ցանկացածի պէս որոշելն ու բաշխելը այդտեղ միահեծան տիրող կարգ ու կանոնն է:

Մի նախկին բանւոր, ոմն Աւետիս, որը իր մտային կարողութիւնների տեսակէտից ոչնչով չէ տարբերվում իր շահագործած բանւորներից, այսօր կարողանում է արտելը այլանդակել ու իբրև կեղեքելու մի միջոց ծառայեցնել իրան:

Բանւոր Վազգէն

Մի անմեղ զոհ

Ազնաբիւրտ (Հին-Նախիջ. գաւ.), 3 մայիսի

Այստեղ գոյութիւն ունի մի ուխտատեղի՝ ս. Յովհաննէս անունով, որ իւրաքանչիւր տարի բազմաթիւ ուխտաւորներ է գրաւում: Ինչ ասել կուզի, որ այսպիսի հանդէսներում ալկօհոլը իր դերի մէջն է, որի շնորհիւ համարեա ամեն տարի ուխտը վերջանում է քիթ ու պռունկ ներկելով և երբեմն աւելի տխուր պատկերներով:

Բայց դժբաղդաբար այս տարի այդ հանդէսը վերջացաւ աւելի ողբերգական, քան մինչև այժմ եղել էր:

Ուխտի նախորդ օրը, ապրիլի 12-ին, ճաշից յետոյ մօտ ժ. 3-ին, սրբավայրից մի քանի սաժէն հեռու դէպի գիւղը տանող ճանապարհը կանգնած են լինում մի քանի երիտասարդներ, բոլորն էլ արբած, և սկսում են աջ ու ձախ կրակել ատրճանակից: Իսկ նրանցից մի քանի քայլ հեռու կանգնած են լինում մանուկներ: Այդ երիտասարդներից մէկի գնդակը (Բագրատ Ցունեանեան, Շարուրի Ալագլի գիւղից), ինչպէս ինքը խոստովանեց, դիպչում է մօտ կանգնող մանուկներից մէկին և իսկոյն մահացնում: Հանգուցեալ մանուկը (Յովհաննէս) գիւղի դպրոցի առաջին աշակերտն էր, ծնողների միակ զաւակը: Նա ամենից սիրված էր իր փայլուն ընդունակութիւնների շնորհիւ և լաւ ապագայ էր խոստանում:

Թաղմանը ներկայ էր ուսումնարանի ամբողջ կազմը և մեծ բազմութիւն:

Մի դամբանական ճառով մի անգամ ևս շեշտվեց ժողովրդի անմիտ զուարճութիւնների վնասակար հետևանքը: Մարմինը գերեզման իջեցնելու րոպէին տեսարանը վերին աստիճանի սրտաճմլիկ էր. բարձրացաւ մի յուսահատ, աղեկտուր լաց. սուգը ընդհանուր էր. արտասվում էր և՛ ուսուցիչը, և՛ աշակերտը, և՛ ծերը, և՛ մանուկը, և թաղող քահանան և դպիրը...

Պատմում են, որ հանգուցեալի մայրը խելագարութեան նշաններ է ցոյց տալիս: Ցանցագործը ձերբակալված է և՛ ազատ թողնված:

Ս. Շահբազեան

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԹԻՖԼԻՍ

✦ Ինչպէս յայտնի է, Վրաստանի էկզարխը երկար ժամանակ է՝ հիւանդ է: Այժմ, ինչպէս տեղեկացնում են, նրա հիւանդութիւնը դէպի վատն է գնում:

✦ Բարձրագոյնս կարգադրված է Միւնիր Սիւրէյա-բէյին թիւրքաց ընդհ.-հիւպատոս ճանաչել Թիֆլիսում, իսկ Ատիֆ-բէյին նոյնպէս թիւրքաց հիւպատոս՝ Նովօրօսիյսկում:

✦ Հինգշաբթի, մայիսի 15-ին կէսօրին վախճանվեց վրաց յայտնի դերասան Մեսխին:

✦ Փոխարքան թոյլ է տուել իր անունով կոչել Թիֆլիսում կառուցվելիք արհեստաւորաց տունը, թոյլ է տուել նոյնպէս Թիֆլիսում հանգանակութիւն բանալ այդ տան շինութեան համար:

✦ Ոստիկանապետը միջնորդութիւն է յարուցել նահանգապետի առաջ մի յատուկ յանձնաժողով նշանակել սինեմատոգրաֆները դիտելու, որոնք կան Արքունական, Արտիստական և Վրաց ազնուականների թատրոններում, որպէսզի հաստատվի, թէ որքանով նրանք համապատասխանում են ներքին գործերի մինիստրութեան հրատարակած «Նօրմալ որոշումների» պահանջներին:

✦ Այսօր, ժամը 8-ին երեկ. տեղի կունենայ Կովկ. Հայոց Բարեգ. Ընկ. դահլիճում Բ. Իշխանեանի դասախօսութիւնը «Ազգային հարցը որպէս սօցիալական պրօբլեմ» թեմայի մասին: Դասախօսութիւնից յետոյ կը լինեն վիճաբանութիւններ:

✦ Այսօր, երեկոյեան ժամը 8-ին, Աշխարհագրական Ընկ. մէջ (Մօսկօվսկայա փ. № 3.), կը կայանայ Հնագիտական Ընկ. Կովկասի ճիւղի անդամների հրապարակական նիստը:

✦ Լօզանում վախճանված ուսանող Ներսէս Զալալեանի յիշատակին հանգուցեալի ծնողները Թիֆլիսի 1-ին առևտրական դպրոցի դիրեկտօրին յանձնեցին 100 ր., մի չքաւոր աշակերտի ուսումնավարձի համար: Հանգուցեալը սովորել և աւարտել էր յիշեալ դպրոցը:

✦ Թիֆլիսի հեռագրատան կառավարիչը յայտնում է, որ այս մայիսի 19-ից Կ. Պօլիս ուղարկվող հեռագիրները ընդունվում են և ռուսերէն լեզուով, ռուսերէն տառերով գրած: Իւրաքանչիւր խօսքը արժէ 19 կոպէկ:

✦ Այս տարվայ օգոստոս ամսին, ինչպէս գուշակել են, լինելու է արևի խաւարում: Այդ պատճառով Թիֆլիսի ֆիզիկական օբսերվատորիան մտադիր է մի յանձնախումբ ուղարկել Տրապիզոն (Թիւրքիա) արևի խաւարումն դիտելու համար:

✦ Մսավաճառները ինքնակամ վերացրել են մսի սակագինը և այժմ տաւարի միսը ծախվում է 20—26 կ. ֆունտը, իսկ ոչխարինը՝ 21—27 կոպէկ:

✦ 1915 թւին Թիֆլիսի բուսաբանական այգին, իր չորս ճիւղերի հետ, պահելու համար պետական գանձարանից պահանջվում է 292,803 րուբլի: Այդ գումարից մշտական ծախք հաշւում են 239,349 ր., իսկ մնացած 53,454 րուբլին միանուագ ծախքերի համար:

✦ Թիֆլիսի քաղաքային առաջին ապաստարանում անցեալ ապրիլ ամսում գիշերել են 172 տղամարդ և 2 կին ընդամենը 2826 անգամ: Գիշերողները ըստ ազգութիւնների բաժանվում են հետևեալ կերպով. ռուսներ՝ 55 տղամարդ, հայեր՝ 63 տղամ. և 2 կին, վրացիներ՝ 45 տղամ., լեհեր՝ 5 տղ., գերմանացիներ՝ 1 տղ., թուրքեր՝ 1 տղ. և այլ ազգութիւններից՝ 2 տղամարդ:

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

✦ Ինչպէս հեռագիրն էլ հաղորդեց, Պետ. Խորհրդի առաջին դեպարտամենտը միաձայն որոշեց Զխէիձէի վերաբերութեամբ նշանակել նախնական քննութիւն: Այդ որոշմանը չը մասնակցեց միայն սենատոր Տագանցևը, որ ապացուցանում էր, հակառակ արդարադատութեան մինիստրի օգնական Վերեօվկինի պնդման, որ Զխէիձէի ճառի մէջ ոչ մի կոչ միապետութիւնը հանրապետութեան փոխելու մասին չը կայ. պատգամաւորը ազատ է իր դատողութիւնների մէջ և նրա իրաւունքը աւելի լայն է քաղաքացու իրաւունքներից:

✦ Պետ. Դումայի 34 անդամներից, ինչպէս յայտնի է, հարցաքննումը ստորագրելու համար Պետ. Խորհրդի որոշմամբ դատվելու են առաջին երեք ստորագրողները: Այդ պատգամաւորներն են Կուզնէցօվը, Պօկրօվսկին և Գեգէչկօրին:

✦ Պետերբուրգում վախճանվեց գրող Տիխօնօվը:

✦ Ճան. հաղորդակցութեան մինիստրը մինիստրների խորհրդին ներկայացրեց Կովկասեան լեռնաշղթայով երկաթուղի անցկացնելու նախագիծը, որի ուղղութիւնը դեռ որոշված չէ: Յիշեալ երկաթուղագծի կառուցման համար, 283 վերստ երկարութեամբ, յատկացված է 105 միլիոն րուբլի: Կառուցումը աւարտվելու է 9 տարում:

✦ Պետերբուրգի «Խաղաղութիւն» ընկերութեան մէջ որոշում կայացաւ պայքարել Եւրոպայի ժողովուրդների ռազմական ազգայնականութեան դէմ: Ընկ. նիստին եկած Միլիւկօվին ովսաննա արին Պետ. Դումայում տեղի ունեցող դէպքերի առիթով:

✦ Կիևում դահիճ Շկօտան, որ կախաղան է բարձրացրել 30 հոգու, ի թիւս որոց Ստոլիպինին սպանող Բօգրօվին, դատ կանչվեց գողութեան համար: Ոչ մի փաստաբան յանձն չառաւ պաշտպանել նրան:

✦ Մօսկվայից հեռագրում են, որ այնտեղ ստացվել է Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի կոնդակը, որով հայերի ուշադրութիւնն է հրաւիրվում Թիւրքահայաստանի ծանր դրութեան վրա, ուր բացակայում են դպրոցներ, վարկային հաստատութիւններ: Կաթողիկոսը յորդորում է հայերին օգնութեան հասնել: Կաթողիկոսի ցանկութիւնները միանգամայն համակերպվում են Մօսկվայի հայութեան որոշումների հետ, որոնք, ինչպէս յայտնի է, բանկ են բանում Հայաստանում: Նման կոնդակներ ուղարկված են Էջմիածնից նաև բոլոր ռուսահայ թեմերի առաջնորդներին, ի թիւս որոց նաև յանուն Թիֆլիսի թեմի առաջնորդի, Ներսիսեան դպրոցի և Կ. Հ. Բ. Ընկերութեան:

✦ Պետերբուրգ վերադարձան ժող. լուս. մինիստր Կասսօն և Ռոսպուտինը միևնոյն գնացքով:

✦ Հաւաստի աղբիւրից տեղեկացնում են, որ երկրագործութեան ու հողային բարեկարգութեան գլխաւոր կառավարիչ Կրիվօշէինը կտրուկ կերպով հրաժարվել է ստանձնել ներքին գործերի մինիստրի պաշտօնը՝ քայքայված առողջութեան պատճառով:

ՈՍՏԻԿԱՆԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

✦ Մայիսի 13-ին, կամաւոր զինւոր Ռուբէն Տէր-Օհանեան, 21 տարեկան, անձնասպանութիւն կատարելու նպատակով ընդունեց նաշատիրի սպիրտ: Անձնասպանութեան պատճառները անյայտ են: Նրա դիակը ուղարկվեց Միքայէլեան հիւանդանոց:

✦ Վաճառական Արամ Պօղոսեան յայտնեց ոստիկանութեան, որ, մայիսի 13-ին, իր գործակատար Ճաղանեան իր յանձնարարութեամբ պօստից ստանալով 335 րուբլի 35 կ.՝ յայտնեց, թէ իբր կորցրել է փողոցում, այն ինչ նա կարծում է, որ թաքցրել է: Ճաղանեանը ձերբակալվեց:

ԳԻՏՈՒԹ., ԳՐԱԿԱՆ., ԳԵՂԱՐ.

ԹԱՏՐՈՆ ԵՒ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ

Արտիստական թատրոն

Ամիրաղօյի օպէրէտային խմբի ներկայացումները վերսկսվեցին Արտիստական ընկ. թատրոնում մայիսի 15-ից, այս անգամ օպէրէտային յայտնի ռուս դերասանուհի Նատ. Ի. Տամարայի մասնակցութեամբ:

Ներկայացվեց Օֆֆէնբախի «Птички пѣвчія» 4 գործ. օպէրէտան, որի մէջ Տամարան կատարում էր փողոցային երգչուհի Պերիկօլայի դերը, ունենալով խաղընկեր Ամիրաղօյին (փողոցային երգիչ Պիկօլլօ):

Երգչուհու ձայնը բաւական յստակ է, իսկ pianissimo-ն աւելի պարզ բնոյթ ունի: Խաղը ազատ է:

Թատրոնը լցրած հասարակութիւնը ջերմ ընդունելութիւն ցոյց տուեց Տամարային, որ և ստացաւ ծաղկեփնջեր:

Սովորականի նման սահուն խաղացին Օրլօվսկին և դեկլամատոր Գրաչօվը, առաջինը նահանգապետի, իսկ երկրորդը քաղաքապետի դերերը:

Օրկէստրը փորձված դիրիժոր Վալէնտէյտերի ղեկավարութեամբ էր:

Այսօր կրկնվում է «Жрица огня» նոր գեղեցիկ օպէրէտան: Ե.

ԳՐ.-ԵՐԱԺՇՏ. ԵՐԵԿՈՅԹ Ի ՊԱՏԻՒ ԱԼ. ԾԱՏՈՒՐԵԱՆԻ

Աստրախան, 7 մայիսի

Ապրիլի 13-ին, կիրակի, Աստրախանի Հայոց Գրական-Գեղարուեստական Ընկ. ի պատիւ բանաստեղծ Ալ. Ծատուրեանի, տուեց գր.-երաժշտ. երեկոյթ, թեմ. դպրոցի մեծ դահլիճում:

Նոյն Ընկ. վարչութիւնը Ծատուրեանին նախօրօք հրաւիրել էր Մօսկվայից՝ ներկայ լինելու յիշեալ երեկոյթին՝ և դիմաւորել տեղիս կայարանում:

Այդ երեկոյթին, ի միջի այլոց, մասնակցում էին և հայ դերասանական խմբի տեղս գտնվող անդամները՝ Վրոյր, Փափազեան, Թալանեան և Լաքս:

Եր. ժ. 10-ին՝ Ընկ. նախագահ Աստուածատրեանը բացեց երեկոյթը ողջոյնի մի քանի խօսքով, որից յետոյ սկսվեց զուտ գր.-երաժշտ. բաժինը: Նախ՝ դերասան Փափազեանը կարդաց բանաստեղծի «Սէր» երգը, իսկ Լաքս արտասանեց «Բարեգործ» ոտանաւորը: Ապա Ս. ք. Ասլանեան կարդաց սեփական՝ «Աշուղ» հեքիաթը նուիրված Ա. Ծատուրեանին:

Այնուհետև, ծափերի ու կեցցէների տարափի տակ, բեմ բարձրացաւ Ա. Ծատուրեանը և կարդաց իր անտիպ ու տպված ոտանաւորներից մի քանիսը:

Երեկոյթի երկրորդ բաժնում դերասան Փափազեանը մօտ ¾ ժամ տևողութեամբ մենախօսեց Ֆ. Կօպպէի «Դարբինների գործադուլը»:

Երեկոյթի երրորդ և վերջին բաժնում դերասան Վրոյրը կարդաց Յ. Պարոնեանի «Գութ և Ճշմարտութիւն» երգիծաբանական գրուածքը: Ապա Թալանեան կարդաց մի քանի ոտանաւորներ:

Այնուհետև Կորժենեանը երգեց թէ հայերէն և թէ ռուսերէն կտորներ: Ջութակահար Ե. Աղամսկին դաշնամուրի ձայնակցութեամբ նուագեց մի քանի սրնկեան մեղեդիներ և բալլադներ:

Ապա Լաքս արտասանեց «Իմ առաջին սէրը», որը պատկանում է «Խաթաբալայի» Կարոշի գրչին: Մեր կարծիքով՝ այդ գրուածքը անհամապատասխան է մի լուրջ գր.-երաժշտ. երեկոյթի համար:

Երեկոյթի վերջում Ա. Ծատուրեան կարդաց մի շարք ոտանաւորներ՝ «Գրչի հանգներ» վերնագրի տակ:

Երեկոյթի գր.-երաժշտ. բաժինը փակվեց Ընկ. նախագահի համառօտ վերջաբանով, ուղղված Ալ. Ծատուրեանին, որ չէ մերժել Ընկ. հրաւէրը. ապա նոյն Ընկ. կողմից մատուցեց մի արկղիկ, որ պարունակում էր գրասեղանի արծաթեայ զարդեր:

Երեկոյթի գրական մասը վերջացաւ գիշ. ժ. 1½-ին, որից յետոյ սկսվեցին եւրոպական ու ասիական պարեր:

Բանաստեղծը հրաւիրվեց միւս սրահը, որը զարդարված էր հայ վետերան գրողների մեծադիր պատկերներով, զարդերով, հայկական կեանքից վերցված իւղաներկ էսկիզներով և այլ նկարներով:

Այնուհետև երեկոյթը կրեց զուտ ընտանեկան, սերտ ընկերական բնոյթ. հիւրասիրութիւն, պարեր, երգ, կենացներ, երաժշտութիւն խառնվելով միմեանց՝ կազմել էին մի հաճելի միջավայր:

Հետևեալ օրը առ. ժ. 5-ին փակվեց երեկոյթը Ա. Ծատուրեանի շնորհակալական ճառով, որի վերջում նա կոչ արեց Աստրախանի լճացած հայութեան պահպանել, սիրել, փայփայել իրանց մայրենի գրականութիւնը, նպաստել Գրական Ընկերութեան նիւթապէս ու բարոյապէս, պահպանել նրա գոյութիւնը, որովհետև այդ երիտասարդ Ընկերութիւնն ու նրա հիմնադիրներն են, որ կապում են տեղի խորթացած հայութիւնը մայր երկրի, գրականութեան, գործիչների ու ազգային կեանքի հետ:

Բանաստեղծի այս կոչը ընդունվեց ծափահարութիւններով:

Հ. Բժշկեան

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Թօքախտի դէմ կռւող Կովկասեան Ընկերութիւնը մեզ խնդրում է տպել հետևեալ հաշիւը.

Այս տարի ապրիլի 22-ին Թիֆլիսում կազմված «Սպիտակ Ծաղկի» օրը ցրված 522 համարակալված և կնքված տուփերի մէջ կար 13,580 րուբլի 83 կոպէկ:

Նուիրաբերութիւններից ստացվեց 410 ր. 17 կ., ծաղիկների և բրօշիւրների վաճառումից, ուրիշ քաղաքներում, ստացվել է 733 ր. 80 կ., ընդամենը 14,724 ր. 80 կ.: Ծախք եղել է 1489 ր. 21 կ.: Զուտ արդիւնք մնաց 13,295 ր. 59 կոպէկ: Մանրամասն հաշիւը տպված է առանձին: Ցանկացողները կարող են ստանալ այդ հաշիւը Ընկ. գրասենեակում, որը գտնվում է «Սպիտակ Ծաղկի» ամբուլատորիային կից (Փետրվարի 19-ի փող. № 47) առաւօտեան ժամը 9—2-ը ցերեկվայ:

Էջմիածին, 6 մայիսի

Կարապետ եպ. շարունակում է Արսէն Ղլտճեանի կոկին վեղար ստանալու շուրջը տեղի ունեցող բանավէճը և պատասխանում է այն ամենին, որոնք այսպէս կամ այնպէս արտայայտվել են բողոք ստորագրող միաբանների դէմ:

Ոչ ցանկութիւն, ոչ ախորժակ և ոչ ժամանակ ունենք խառնվելու այդ բանակռւին և այժմ էլ կը լռէինք, եթէ Կարապետ եպիսկոպոսը մէջ բերած չը լինէր մեր 1906 թւին գրած յօդուածը և իւրայատուկ անտեղի ակնարկներ արած չը լինէր:

Կարապետ եպ. ճգնում է ցոյց տալ ընթերցող հասարակութեան, որ բողոք ստորագրողները որևէ անձնական միտում չեն ունեցել, այլ ձայն բարձրացնելով կամեցել են փրկել եկեղեցին անկումից:

Թող ներվի մեզ ասել, որ այդ պատճառաբանութիւնը միայն քող է, որի տակ թաքնված է այն կիրքն ու անձնական հաշիւը, որով առաջնորդվել են միշտ: Մոռացե՞լ են Մկրտիչ կաթողիկոսի ժամանակ վեհարանի վրա գործած արշաւանքը, ծերը պօստամից յետ բերելու միջադէպը, և այդ բոլորը՝ որևէ պաշտօնի տիրանալու համար: Շա՞տ ժամանակ է անցել Իզմիրլեան կաթողիկոսի մահից յետոյ, երբ դարձեալ պաշտօն ձեռք բերելու համար ոչ մի բանի առաջ կանգ չառան, մինչ իսկ բանւոր և գրաւոր վիրաւորանք հասցրին նրան, և այսօր էլ նոյն մաղձը չէ՞ դուրս ժայթքում եկեղեցու շահերի քողի տակ:

Ապա Կարապետ եպ. իր բոլոր յօդուածների մէջ ուզում է հաւատացնել ընթերցողներին, որ իրանք մի «ամենախոնարհ խնդիր» են ներկայացրել Կաթողիկոսին և ոչ թէ բողոք:

Թոյլ ենք տալիս մեզ ասել, որ Վեհ. Կաթողիկոսին «ամենախոնարհ խնդիր» ներկայացնողների արարքը ոչ միայն բողոք է, այլ աւելի դատապարտելի բան. նրանք չեն բաւականացել իրանց թուղթը Վեհափառին ներկայացնելու հետ միաժամանակ պատճէնը սինօդին յանձնել՝ գործին կցելու համար, այլ դեռ «ամենախոնարհ խնդիրը» Կաթողիկոսի ձեռքը չը հասած, պատճէններն ուղարկել էին թերթերի խմբագրութիւններին և մասնաւոր անձանց. այս էլ բաւական չէ, նրանք փորձեցին սինօդի պրօկուրօրի միջոցով խափանել տալ հայրապետական կոնդակի կատարումը: Ա՞յս է «ամենախոնարհ խնդիրը»: Արդեօք այդ միջոցներին դիմող բողոքարկուները կշռադատե՞լ են այդ քայլի ծանրութիւնը, արդեօք այդ արարքը մեր եկեղեցական պատմութեան մէջ ո՞ր շրջանին է համապատասխանում...

Ի վերջոյ Կարապետ եպ. մեր յօդուածից կտորներ է մէջ բերում, ապացուցանելու համար որ Արսէն Ղլտճեանը չը պէտք է վերստին ընդունվէր հոգևոր կոչման մէջ:

Ճիշդ է, մենք իւրաքանչիւր ժամանակ, հարկը պահանջած դէպքում, ճշգրտօրէն նկարագրել ենք անձը և դէպքը այնպէս, ինչպէս որ կայ, և եթէ գերապատիւ սրբազանը «Մշակի» 1906 թւականի համարները թերթելիս թերթէր նոյն «Մշակի» նոյն թւին և 1911 թւին մեր՝ Կարապետ եպ.-ի մասին ճշգրիտ գրածներն էլ, այն ժամանակ թերևս ամենից քիչ նա ինքը պիտի իրաւունք ունենար այդպիսի թղթերի տակ ստորագրելու:

Մատ. եպ.

Շամախի, 10 մայիսի

Հերքումների տեղեք չը տալու համար թոյլ տուէք յայտնել, որ «Մշակի» № 98-ում «Շամախու թեմի դպրոցի պահանջները» յօդուածում յիշված համագումարի ծրագիրը և դիմումը թեմի առաջնորդին արել են ոչ թէ Շամախու ուսուցիչները, այլ միայն մէկը նրանցից:

Գ. Տէր-Գրիգորեան

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Թիֆլիս, 12 մայիսի

Յօգուտ «Թիֆլիսի հայ քահանաների ապահովութեան գանձարանի» ստացվեց գնդապետ Ալէք. Դաւթեան Սուրէնեանից, ի յիշատակ իր անմոռանալի քոյր Սօֆիա Դաւթեան Սուրէնեանի, երկու հարիւր ր. (200 ր.):

Այսպիսի առատ նուիրաբերութեան համար յիշեալ գանձարանի վարչութիւնը յարգոյամեծար Ալէքսանդր Դաւթեան Սուրէնեանին իր խորին երախտագիտութիւնն է արտայայտում:

Նախագահ վարչութեան՝
Գրիգորիս ա.-ք. Երզնկեանց

Թիֆլիս, 7 մայիսի

Հայոց Ազգագր. Ընկ. խորհուրդը խորին շնորհակալութիւն է յայտնում իր փոխ-նախագահ տ. Հայկանոյշ Մարտիրոսեանին, որ այս տարի ևս 500 ր. նուիրեց Ընկերութեանս՝ «Մարգարիտներ հայ բանահիւսութեան» տարեգրի Բ. գիրքը հրատարակելու նպատակով:

Նախագահ՝ Ս. Մելիք-Ազարեան
Անդամ-քարտուղար՝ Ե. Լալայեան

Վ. Աղդան, 22 ապրիլի

Վերին-Աղդան գիւղի դպրոցապատկան բաղնիքի շինութեան յանձնաժողովը ստացաւ Վլադիկավկազի ծխատէր Յ. ք. Սարիկեանից 30 ր. բաղնիքի շինութեան օգտին, որի համար և յայտնում է խորին շնորհակալութիւն:

Շինութեան յանձ. կողմից՝ նախագահ՝
Արշակ Մելիքսեդեկեանց

Օշական, 6 մայիսի

Յայտնում ենք մեր խորին շնորհակալութիւնը այն անձանց և հիմնարկութիւններին, որոնք նուիրեցին Օշականի «Ս. Մեսրոպեան» դպրոցի նոր շինութեան օգտին հետևեալ գումարները:

Երուսաղէմի պատրիարքական փոխանորդ Գրիգոր վարդ. Պօյաճեան 30 ր., Օշականի փոխատու խնայողական ընկ. 500 ր., եղբ. Ղ., Թ., Յ. և Ա. Աւագեանները Օշականում՝ 200 ր., Կ. Հ. Բ. Ընկ. Վլադիկավկազի ճիւղ, Т-во Н. Л. Шустовъ съ С-ми, Արշակ Միլեան, Խաչատուր Աֆրիկեան, մօսկվաբնակ Բուդաղեան Մովսէս 100-ական ր., վաղարշապատցի Համազասպեան ամուսիններ 50 ր., Սահակ վ. Ամատունու միջոցով 537 ր., Յակ. քահ. Սարիկեանի միջոցով 141 ր., ազգային մեծ յօբելեանի օրը Օշականում հաւաքված ներկայացուցիչներից 206 ր.: Ընդամենը 2164 ր.:

Նախ. շինարարական հոգաբարձութեան՝
Արիստակէս Աւագեանց
Անդամ-քարտուղար՝
Արամ Ադաջանեան

ՀԱՅԿԵԱՆՔԸ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ.

ԽԱԲՐԻԿՆԵՐ ԲԱՐՁՐ ՀԱՅՔԻՑ

Էրզրում, 28 ապրիլ

Այժմէն արդէն կարելի է ըսել, որ օսմանեան պարլամենտի անդամներ պիտի ընտրուին Վարդգէս և Մաղաթեան: Վարդգէս բնաւ ալ չէր կարող ընտրուիլ, եթէ Թալէաթ-բէյը իր գործը չտեսնէր՝ ներքին գործոց մինիստրութիւնը չհրամայէր, որ անպատճառ Վարդգէս ընտրուի:

Մեծատուրեան Գէորգ էֆէնդին, որ դատական վերաքննիչ է և կը վայելէ թիւրք և հայ հասարակութեան բովանդակ համակրութիւնը, հաւանական ընտրելին էր Վարդգէսի տեղ, բայց այդ պատմական նշանակութիւն ունեցող հեռագիրը պաղ ջուր քամեց բոլորի գլխուն, և Մեծատուրեան փոխուեցաւ Վարդգէսով: Սա ոչ թէ ընտրութիւն, այլ խեղկատակութիւն է, և այն ալ բառիս լայն իմաստով: Այժմ ալ Մաղաթեանի դէմ սկսուած է տեսակ մը առանձին գործունէութիւն, որ նպատակ ունի ստիպել զայն անպատճառ հրաժարիլ: Այս դաւադրութեան ձեռնարկողներն ալ նորէն թայֆայականներն են: Տեսնելով, որ Փաստրմաճեան դուրս պիտի մնայ և անոր տեղ պիտի ընտրուի իրենց աչքին փուշը, կը համաձայնին որ Պօյաճեանի թեկնածութիւնը առաջ քաշուի, իսկ որ Պօյաճեան չի ընտրուիր Կարնոյ կողմէն, այդ ալ փաստ է: Պօյաճեանէ յետոյ (եթէ Մաղաթեան հրաժարի)՝ կը մնայ Փաստրմաճեան, որ հաւանականօրէն ձայներու մեծամասնութիւնը կը ստանայ, որով թայֆայականներն իրենց մանածը ներկած կըլլան: Վերջերս ալ առաջնորդին անունով պատրիարքարանէն եկած հեռագիր մը կազդարարէր, որ պէտք է Մաղաթեանը համոզել ետ վերցնելու իր թեկնածութիւնը և Պօյաճեանը դնել տեղը: Բայց դժուար թէ Մաղաթեան համաձայնի, նամանաւանդ որ Պօյաճեան չպիտի անցնի և նորէն թայֆային պիտի մնայ...

Ըստ պատրիարքի հեռագրի, եթէ Մաղաթեան յետ չվերցնէ իր թեկնածութիւնը, հայերը չպիտի մասնակցին ընտրութեան, և Մաղաթեան չպիտի ճանչցուի հայ մէբուս: Վստահօրէն կարելի է ըսել, որ առանց հա-

յիրու ձայնի Մաղաթեան նորէն կընտրուի։ Ռոստոմ-Աղամալեան ընկ. տեղւոյս ազգային կրթական գործին մէջ իր կատարեալ ապիկարութիւնը ցուցուց։ Դպրոցական կեանքին մէջ իրար յաջորդող աննորմալ դէպքերու շարանը սախպեց Ռոստոմը յայտարարել, որ միլիոններն անգամ չեն կրնար զէնքը պահել Երզրումի ազգային վարժարաններու վերատեսչի պաշտօնին գլուխը, քանի որ ինք զգուեր է և հանգիստի պէտք ունի։ Իսկ Աղամալեան առելի կտրուկ ու ծայրայեղ միջոցի դիմեց. ան, ինչպէս կըսեն, ուրիշ տեղ պաշտօն գտաւ ու անմիջապէս Նոր-Սանասարեան վարժարանի ուսուցիչ-տնօրէնութենէն հրաժարելով մեկնեցաւ իր նոր պաշտօնատեղին։

Իրազեկ

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Նոր կոնցեսսիա.— Թէհրանից հաղորդում են, որ Պարսկաստանի Ջեղչատու բանկը, յանձինս իր ներկայացուցիչ Բէյխարդի, ստացել է մի կարևոր կոնցեսսիա՝ մեծ տարածութիւն բռնող անտառային հարստութիւններ շահագործելու 50 տարի ժամանակով։

Նոր նախաձեռնութիւն.—Կիևի շաքարի գործարանատէրերը Կովկաս և Հիւսիսային Պարսկաստան են ուղարկել իրանց ներկայացուցիչ Ա. Ա. Դոբրին, որը յայտնի է, որպէս շաքարի գործը լաւ հասկացող։ Մօտ ժամանակներս Դոբրին եկաւ Թիֆլիս։ Նրան յանձնարարված է շրջագայել Հիւսիսային Պարսկաստանի բոլոր կենտրոնները՝ Թաւրիզ, Էնզելի, Արդաբիլ և ուրիշ տեղեր, դիտելու և ուսումնասիրելու համար թէ արդեօք կարելի է Հիւսիսային Պարսկաստանում ճակնդեղ արդիւնաբերել, ուր գերմանացիները մտադիր են ընդարձակ տարա- [illegible]

մեքենան գնելու։

Շվեդական ինստրուկտորի մահը.— Վերջերս Պարսկաստանում ըմբոստ ցեղերի դէմ կռուելու ժամանակ սպանվեց պարսկական զօրքի ինստրուկտոր մայոր կոմս Լևենգաուպտ։

Այդ առիթով, Թաւրիզում հրատարակվող «Азербайджанскій Листокъ»-ը հետևեալ մանրամասնութիւններն է տալիս։

Սրանից մի քանի շաբաթ առաջ շվեդական գնդապետ Մօլլեր իր գնդի հետ միասին Համադան-Թէհրանի ճանապարհին ենթարկվեց վաչկատուն աւազակների պարագլուխ Աբբաս-Էն-Աբադի յարձակման։ Մօլլերը վիրաւորվեց ոտքից, բայց Աբբասը ընկաւ այդ ճակատամարտում։ Աւազակախմբին հետապնդելու գնացին մայոր Լևենգաուպտ և պարսկական մայոր Հուէյնէս-Սալթանէ։ Մի գիւղի մօտ, Համադանի և Թէհրանի միջև, հետապնդողները պատահեցին աւազակախմբին և փախցրին նրան։ Մայորը հրամայեց հետևել փախչողներին, իսկ ինքը գնաց գիւղը պաշարելու։ Մինչ այդ՝ փախստականների մի մասը թաքնվել էր գիւղում, և երբ մայորը և նրա ուղեկիցները բարձրացան սներից մէկի հարթ տանիքը, յանկարծ հրացանների պարկեր լսվեցին։ Մայոր Լևենգաուպտը տեղն ու տեղը սպանվեց, իսկ նրա ուղեկիցները ծանր վիրաւորվեցին։

Մայոր Լևենգաուպտը շվեդական երկրորդ օֆիցերն է, որ ընկնում է Պարսկաստանում կարգ հաստատելու ժամանակ։ Նրանից առաջ սպանվեց մայոր Օլսին։ Թէհրանի եւրոպական գաղութում Լևենգաուպտը վայելում էր ընդհանուրի համակրանքը։

Խոշոր կապալառութիւն.— Պարսկաստանի սահմանում եղած սահմանապահ գնդի գնդապետ Ծխ գեն. Միրզարովի հետ միասին մի պայման է կնքել 80 տարի ժամանակով Խալխալեան խանութեան հողերը (1,200 քառ. վերստից աւելի) կապալով վերցնելու, որպէսի հողերից նրանք օգտվելու են իրանց հայեցողութեամբ, նոյնպէս իրաւունք՝ հանքեր արդիւնաբերելու։

Ինչպէս յայտնի է, այդ հողերի շերտերը հարուստ են պղնձի հանքերով։

Ցոլէս կապալառու Խալխալեան խանու- [illegible]

ՕՐՎԱՅ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

◆ Գալիս «Պէր-Լաշէզ» գերեզմանատանը [illegible]

1871 թ. կոմունայի զոհերի յիշատակին։ Ներկայ էին մօտ 50000 հոգի, որոնք յետոյ կազմեցին երթ Ժօրէսի և Վայեանի առաջնորդութեամբ։

◆ Բուխարէստում տեղի ունեցաւ բանւորական հսկայ ցոյց։ Ոստիկանները գրոհ տուին ամբոխի վրա մերկացրած սրերով։ Հարիւրաւոր մարդիկ վիրաւորվեցին։ Վնասվեցին նաև ոստիկաններից։ Սպասվում են բարդութիւններ։

◆ Բեռլինից հեռագրում են, որ Ալբանիայի իշխան պրինց Վիդը յուսահատված վճռել է գահից հրաժարվել։ Ռուսաց կառավարութիւնը դէմ է որպէսզի գահը տրվի Աբդուլ-Համիդի որդիներից մէկին, ինչպէս պրոպագանդա են մղում Կ. Պոլսի թիւրք օրաթերթերը, ասելով որ Ալբանիան դառնալու է թիւրքական աւտոնոմ մի նահանգ։

◆ Դիւանագիտական շրջաններում ստացված տեղեկութիւնների համաձայն մահմեդական ապստամբներն արդէն ձեռք են ձգել Դուրացցօն և պրինց Վիդին պահում են իբրև պատանդ։

◆ Վիէննայից պաշտօնապէս տեղեկացնում են, որ ալբանական շարժումը առաջ են բերել երիտասարդ-թիւրքերը, որոնց նպատակն է գահազուրկ անել պրինց Վիդին և նրա տեղ Ալբանիայի տէր կարգել Իզզէթ-փաշային։

◆ Թոյլատրված է պարսից կառավարութեանը՝ անմաքս Բագուի վրայով Պարսկաստան ներմուծել 11,000 մաուզեր և 300,000 փամփուշտ։

◆ Լոնդոնում քաղաքական միտինգներին հռետորները խստագոյնս յարձակվում են Թագաւորի դէմ, ապաւ- [illegible]

ոչ մեզ։

ՎԱՐԻՆ-ԱՂԴԱՆ, ատ.-ուս. Արշակ Մելիք-սեդեկեանին.— Ձեր բաց նամակը, թւագրված ապրիլի 26-ից, ստացել ենք։ Աւելորդ ենք համարում տպել այդ գրութիւնը, քանի որ դուք ինքներդ հարցը լուծել էք արդէն՝ օրինաւոր լիազօրութիւն պահանջելով այն անձից, ով կամեցել է ձեզանից վերցնել ուսումնարանի կահ-կարասիների ցուցակը։

Խմբագիր-հրատարակիչ՝ Հ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

(Ժամերը նշանակված են Թիֆլիսի ժամանակով)

ԹԻՖԼԻՍԻՑ ՄԵԿՆՈՒՄ Է

ԲԱԳՈՒ.— Արագ գնացքը № 6—12 ժ. 8 ր. ցեր., հասնում է Աղստաֆա 2 ժ. 11 ր., Գանձակ 4 ժ. 23 ր., Եւլախ 5 ժ. 43 ր., Հաջի-Կաբուլ 8 ժ. 56 ր. եր., Բագու 11 ժ. 50 ր. գիշ.։ Փոստատար գնացքը № 4—10 ժ. 20 ր. գիշ., հասնում է Աղստաֆա 1 ժ. 1 ր. գիշ., Գանձակ 4 ժ. 7 ր. առ., Եւլախ 6 ժ. 56 ր. առ., Հաջի-Կաբուլ 10 ժ. 40 ր. առ., Բագու 3 ժ. 22 ր. ցեր.։ Մարդատար գնացքը № 8—6 ժ. 25 ր. եր., հասնում է Աղստաֆա 8 ժ. 49 ր. եր., Գանձակ 11 ժ. 22 ր. գիշ., Եւլախ 1 ժ. առ., Հաջի-Կաբուլ 4 ժ. 42 ր. առ., Բագու 7 ժ. 58 ր. առ.։ Մարդատար գնացքը № 12—4 ժ. 5 ր. ցեր., հասնում է Աղստաֆա 6 ժ. 48 ր. եր., Գանձակ 9 ժ. 32 ր., Եւլախ 11 ժ. 17 ր. գիշ., Հաջի-Կաբուլ 3 ժ. 33 ր., Բագու 7 ժ. 25 ր. առ.։ Խառն գնացքը № 22— 4 ժ. 58 ր. առ., հասնում է Աղստաֆա 9 ժ. 46 ր. առ., Գանձակ 2 ժ. 15 ր. ցեր., Եւլախ 4 ժ. 58 ր. ցեր.։ Հաջի-Կաբուլ 11 ժ. 34 ր. գիշ., Բագու 5 ժ. 4 ր. առ.։

ԲԱԹՈՒՄ.— Փոստատար գնացքը № 3—9 ժ. 54 ր. առ., հասնում է Միխայլովօ 1 ժ. 59 ր. ցեր., Բաթում 11 ժ. 8 ր. գիշ.։ Մարդատար գնացքը № 7—2 ժամ 18 ր. ցերեկվայ, հասնում է Միխայլովօ 5 ժ. 35 ր. եր., Բաթում 12 ժ. 48 ր. գիշ.։ Մարդատար գնացքը № 9—8 ժ. 53 ր. գիշ., հասնում է Միխայլովօ 1 ժ. 4 ր. գիշ., Բաթում 10 ժ. 1 ր. առ.։ Խառն գնացքը № 21 (մարդատարի արագութեամբ ապրանքների համար)—2 ժ. 59 ր. գիշ., հասնում է Միխայլովօ 9 ժ. 3 ր. առաւ., Բաթում 10 ժ. 10 ր. գիշ.։ Արագ գնացքը № 5—8 ժ. 16 ր. եր., հասնում է Միխայլովօ 11 ժ. 15 ր. գիշ., Բաթում 6 ժ. 33 ր. առ.։

ՋՈՒԼՖԱ-ԵՐԵՒԱՆ.— Փոստատար գնացքը № 4/3— 12 ժ. 56 ր. ցեր., հասնում է Ղարաքիլիսա 8 ժ. 10 ր. եր., Ալէքսանդրօպօլ 11 ժ. 53 ր. գիշ., Էջմիածին 5 ժ. 12 ր. գիշ., Ուլուխանլու 5 ժ. 40 ր. գիշ. (առանց Երևան մտնելու), Նախիջևան 10 ժ. 11 ր. առ., Ջուլֆա 11 ժ. 38 ր. ցեր.։ Խառն գնացքը № 24/25 (IV կարգի վագոններով)—10 ժ. 58 ր. առ., հասնում է Ղարաքիլիսա 9 ժ. 20 ր. գիշ., Ալէքսանդրօպօլ 4 ժ. 18 ր. առ., Ալագեօզ 10 ժ. 8 ր. ցեր., Ուլուխանլու 1 ժ. 18 ր. ցեր., Նախիջևան 8 ժ. 18 ր. եր., Ջուլֆա 10 ժ. 13 ր. գիշ.։ Մարդատար գնացքը № 18/17 —6 ժ. 58 ր. եր., հասնում է Ղարաքիլիսա 1 ժ. 57 ր. գիշ., Ալէքսանդրօպօլ 5 ժ. 19 ր., Էջմիածին 10 ժ. 21 ր., Ուլուխանլու 10 ժ. 49 ր., Երևան 11 ժ. 42 ր. առ.։ Մարդատար գնացքը № 14|13—11 ժ. 13 ր. գիշ., հասնում է Ղարաքիլիսա 6 ժ. 14 ր. առ., Ալէքսանդրօպօլ 9 ժ. 41 ր. ցեր., Կարս 1 ժ. 8 ր. ցեր.։

ԲՕՐԺՕՄ.— Մարդատար գնացքը № 17/18—7 ժ. 28 ր. առ., հասնում է Խաշուրի 10 ժ. 5 ր. առ., Բօրժօմ 12 ժ. 48 ր. ցեր.։ Մարդատար № 19/20—3 ժ. 20 ր. ցեր., հասնում է Խաշուրի 5 ժ. 51 ր. ցեր., Բօրժօմ 8 ժ. 26 ր. երեկ.։

ԹԻՖԼԻՍ Է ՀԱՍՆՈՒՄ

ԲԱԳՈՒԻՑ.— Արագ գնացքը № 5—7 ժ. 41 ր. եր.։ Փոստատար գնացքը № 3—8 ժ. 58 ր. առ.։ Մարդատար գնացքը № 7—1 ժ. 42 ր. ցեր.։ Խառն գնացքը № 21—2 ժ. 17 ր. գիշերվայ։ Մարդատար գնացքը № 11—10 ժ. 5 ր. առ.։

ԲԱԹՈՒՄԻՑ.— Փոստատար գնացքը № 4—9 ժ. 30 ր. երեկ.։ Մարդատար գնացքը № 8—5 ժ. 55 ր. ցեր.։ Մարդատար գնացքը № 10—9 ժ. 51 ր. առ.։ Խառն գնացքը № 22—3 ժ. 55 ր. գիշ.։ Արագ գնացքը № 6—11 ժ. 8 ր. առ.։

ՋՈՒԼՖԱ-ԵՐԵՒԱՆԻՑ.— Փոստատար գնացքը № 4Д./3 —7 ժ. 21 ր. եր.։ Խառն գնացքը № 26/27 (IV կարգի վագոններով)—4 ժ. 41 ր. ցեր.։ Մարդատար գնացքը № 18/17—8 ժ. 28 ր. առ.։ Մարդատար (Կարսից) գնացքը № 16|15—6 ժ. 58 ր. առ.։

ԲՕՐԺՕՄԻՑ.— Մարդատար գնացքը № 17/18—10 ժ. 28 ր. եր.։ Մարդատար գնացքը № 19/20—7 ժ. 25 ր. առ.։

ԲԻՕՄԱԼՑ

Ջղայնութիւնը, գրգռումը, անքնութիւնը, գլխացաւերը և գլխի պտոյտը առաջ են գալիս յոգնածութեան կամ վատ սննդառութեան հողի վրայ։ Որպէսզի կարելի լինի բժշկել քայքայված ջղային սիստէմը, պէտք է տալ ջղերին և բոլոր օրգանիզմին նպատակայարմար սնունդ։ Անքնութիւնը կանհետանայ, գրգռումը կը դադարէ, գլխացաւերը և գլխի պտոյտը կանցնեն, աշխատանքի ընդունակութիւնը կը կրկնապատկվի, ույժերը կամրապնդվեն, եթէ Դուք օրական 3—4 անգամ ընդունէք ընտիր սօլօդից պատրաստված և իր մէջ պարունակող երկաթ (արեան և մկանների համար), ֆօսֆօր և կիր (ոսկորների, ջղերի և ուղեղի համար) սննդարար մթերք

ԲԻՕՄԱԼՑ

Եղբ. Պատէրման, Տէյլտօն Բեռլին

Բիօմալցի յատկութիւնը ինքնին երաշխիք է նրա բարերար ներգործութեան։ Նա ամբողջապէս ծծվում է արեան մէջ և տարածում է իր սննդարար և ամրապնդող տարրերը ամբողջ օրգանիզմի բոլոր մասերը։ Բիօմալցի ներգործութիւնը գիտականօրէն ապացուցված է։ Դեղատներում և դեղավաճառ խանութներում արկղիկը 1 ր. 50 կ. և 85 կ.։ Երկաթախառն կամ կրախառն—1 ր. 80 կ. և 1 ր.։ Գրականութիւնը ուղարկում է «Աւաօսիլ» Ընկ.-ը Բեռլինում և Վիէննայում։

(Вил. 25089)

ԲԺԻՇԿ
Գ. Ն. ՄԱՂԱՔԵԱՆ

ՓՈԽԱԴՐՎԵՑ նոր բնակարան Սօլօլակում, Բէբուտօվսկայա փող. № 38.

Ներքին և երեխաների հիւանդ., մասնագէտ ստամոքսային և աղիքային հիւանդ.։ Էլեքտրօտէրապիա։ Ընդունելութիւնը առ. ժամը 10—11-ը և երեկ. ժամը 5—7-ը։

Տելէֆօն № 388.

ա. օ.) 112. 100—70

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

„Գուտտենբերգ" գրավաճառ. վաճառվում են

«Ազատութեան Արշալոյսին», Արամայիսի 1 ր. 50 կ.
«Գաղափարի ճանապարհին», Արամայիսի 1 ր. 25 կ.
«Աղուանի եւ Օսանի հէքիաթը», Նիկողոսեանի 50 կ.
«Ջուղի ականջը» եւ «Ցաւագարը», Շիրվանզադէի 50 կ.
«Հրդեհ նաւթագործարանում», «Գործակատարի յիշատակարանը», «Արամբին» եւ «Խնամատարը», Շիրվանզադէի (մի հատորի մէջ չորս վէպ) 1 ր. 50 կ.
«Հանրամատչելի բժշկարան», Մանդակունու 1 ր.
«Ոսկէ բարեկամ» կամ «Եփրեմ-վերդի», Մանդակունու 5 ր.
«Թատրոն», խմբ. Մայիլեանի, №№ 1, 2, 3, 4. 80 կ.
«Առծեռն բժշկարան» Եսայեանի 30 կ.
«Ժողովրդական երգեր» «Աղջի Հոռոմ», «Տանգօ», 20 կ.
«Քիւրդ օղլու հէքիաթը», նոր տպագ. 25 կ.
«Անիի հնադարանի նկարները» կազմ. Ն. Մառր 40 կ.
«Հայոց եկեղեցու պատմութիւնը» Օրմանեանի 1 ր.
Նոյնը, ռուսերէն լեզւով թարգմ. 1 ր. 25 կ.
«Սայաթ Նովայի երգերը», նոր. տպ. 25 կ.
«Տնային բժշկարան», պրօֆ. Թարխանովի, թարգմանված հայերէն, 3 հատոր, պատկերներով, անհրաժեշտ սեղանի գիրք, պօստի ծախքով, 5 ր.։ Գրավաճառանոցը ցանկացողներին ուղարկում է նոր լոյս տեսած բոլոր գրքերից։ Գրքերը կարելի է ձեռք բերել մարկաներով։

Դիմել՝ Тифлисъ, книж. маг. «Гуттенбергъ» Г. И. Галустьяну.

(օ. մ.) 478. 2—1

Փոկասեա-Մեխաեիկակ.

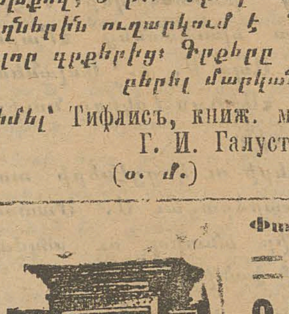

ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ ՉԱՅՐԿՈՂ ԴՐԱՄԱՐԿՂՆԵՐԻ

ՎԵՐՆԵՐ ՊՓԵՅԼ

Վօկզալնայա փ. № 3.

(օ.մ.) 100. 100—39

ՀՐԱՒԷՐ

Կուկիայի Նորաշէն ս. Աստուածածին եկեղեցու հոգաբարձութիւնը հրաւիրում է նոյն եկեղեցու ձայնատու ծխականներին երրորդ և վերջին ժողովի, որ տեղի է ունենալու կիրակի, ամսիս 18-ին, ցերեկվայ ժամը 12-ին։

Զբաղմունքի խնդիրներն են՝

ա) Հաշուետուութիւն 1913 թ.

բ) Հաշուետեսների զեկուցումը 1912 և 1913 թուերի հաշիւների մասին.

գ) Զեկուցում դպրոցի ուսումն. մասի.

դ) Եկեղեցու և դպրոցի 1914 թ. նախահաշիւների քննութիւնը և հաստատումը.

ե) Եկեղեցապատկան կալուածքի շինութեան և վերանորոգութեան մասին.

զ) Հոգաբարձութեան երկու անդամի և երեցփոխի ընտրութիւնը և

է) Ներսիսեան դպրոցի 2 պատուիրակների և անձնափոխանորդների ընտրութիւնը. (վերջին հարցի վերաբերմամբ ծխական երկրորդ և վերջին ժողովն է)։

Հոգաբարձութիւն

Աւագ-երէց՝ Ալ. ք. Տէր-Յովհաննիսեան

476. 2—1

Բժ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆ

Ընդունում է մարսողական—սննդառութեան խանգարումներից (գիրութիւն, շաքարախտ, արտէրիօսկլէրօզ, յօդացաւ, պոդագրա), մալարիայից և տուբերկուլօզից տառապողներին։

Գործել պրօֆ. Mathieu-ի կլինիկայից։

Առ. ժ. 9—11-ը ◆ երեկ. ժ. 5—7-ը։

Հասցէն՝ Михайловск. пр. 86. Телеф. 765.

(ե. ու. կ.) 400. 100—8

ՀՐԱՒԷՐ

Համաձայն հրամանի սրբազան առաջնորդի, Մողնու ս. Գէորգ եկեղեցում պէտք է ծխականների ժողով լինի վաղը կիրակի, մայիսի 18-ին, ընտրելու համար երկու պատուիրակներ Ներսիսեան դպրոցի համար՝ հոգաբարձուներ ընտրելու. ուստի սրանով խնդրում եմ յիշեալ եկեղեցու պ. պ. ծխականներին ներկայ գտնվել ժողովին առաւօտ. ժամը 12-ին երկու պատուիրակ ընտրելու համար։

Սիմէօն ա.-ք. Զմշկեանց

ՄԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ,

որ աւարտել է քաղաքային 4-դասեան դպ. և սովորել է նոյնպէս Գէորգեան ճեմարանում, մինչև IV դաս., ցանկանում է գրագրի կամ որևէ համապատասխան պաշտօն ստանձնել որևէ հիմնարկութեան գրասենեակում։ Ունի գեղեցիկ ձեռագիր։ Ցանկացողները հասցէն կարող են տեղեկանալ «Մշակի» գրասենեակից։

479. 2—1

ՀՐԱՒԷՐ

Թեմիս գերապատիւ սրբազան առաջնորդի կարգադրութեան համաձայն, կիրակի, մայիսի 18-ին, ժամը 11-ին ս. Սարգիս եկեղեցու պ. պ. ծխականները հրաւիրվում են երկրորդ և վերջին ժողովի ընտրելու երկու պատգամաւոր և երկու անձնափոխանորդ Ներսիսեան դպրոցի հոգաբարձուներ ընտրելու համար։

Միաբաններ՝ Կոստանդին ք. Արարատեան, Եղնիկ ք. Ալխազեան

Նոյն օրը նոյն եկեղեցու ծխականները հրաւիրվում են առաջին ժողովի հետևեալ օրակարգի համար.

ա) Հոգաբարձութեան քառամեայ հաշուետուութեան 1910—14 թ.։

բ) Հոգաբարձութեան կազմի և երեցփոխի ընտրութիւն։

գ) Խորհրդակցութիւն նոր քահանայի ընտրութեան առիթով։

Հոգաբարձութիւն

471. 2—1

Կրասնօվօդսկի համար հարկաւոր է ՄԻ ՁԱՅՆԱՒՈՐ և ՀՄՈՒՏ

ՏԻՐԱՑՈՒ

Պայմաններն են՝ տարեկան 300 ր. ռոճիկ և մօտ 300 ր. արդիւնք։ Դիմել՝ Красноводскъ (Закасп. обл.), Армянскому священнику Гарегину Асрянъ.

(օ. մ.) 463. 4—3

ԹԻՖԼԻՍԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՈՒՊՐԱՎԱՆ

Ներկայ մայիսի 17-ին, ցերեկվայ ժամը 12-ին, նշանակած ունի աճուրդ կապալով տալու քաղաքային սպանդանոցի հետևեալ մասերը.

1) Ցրէյբանկ՝ հնացած միսը ստէրիլիզացիայի ենթարկելու համար.

2) Կենդանիների փորոտիքը աղբից մաքրելու և վերջինից տուկեր պատրաստելու շինութիւն, և

3) Անպէտք համարված մսեղէնը և կենդանիների այլ օրգանները, նոյնպէս և սպանդանոցում կուտակվող արիւնը ուտիլիզացիայի ենթարկելու համար գործարան։

Աճուրդին պէտք է ներկայացնել 1500 րուբլի գրաւական կանխիկ դրամով կամ թէ արժեթղթերով։

Պայմանների հետ կարելի է ծանօթանալ շինարարական III բաժանմունքում լի օրերը՝ ցերեկվայ ժամը 1—2-ը։

(օ. մ.) 460. 3—3

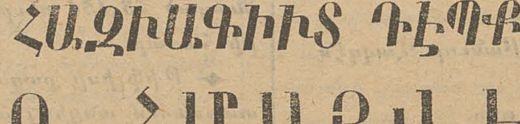

ՀԱՃԻԱԳԻՒՏ ԴԷՊՔ

ԿԸ ՀՄԱՅՎԷՔ

տեսնելով մեր ապրանքները և կը զարմանաք՝ թէ որքան էժան գներ ենք նշանակել, երբ համոզվէք մեր ապրանքի լաւ յատկութեան մէջ։

ՄԻԱՅՆ 4 Ր. 95 ԿՈՊԷԿՈՎ, ուղարկում ենք արժէք. և օգտ. առարկաների հետևեալ զարնիտուրը. 1) Դրպանի զեղ. ժամացոյց, մօդային, ու պողպատից, ոսկէ ծածկոց, լարումը կոճից՝ 40 ժամ մի անգամ, անկէր. խոկ. ընթացքով, քարերով, կամ թէ կանայքի ցիլինդր. Ժամաց., մինչև րոպէները ստուգված անկայմաև ուղիղ ընթացքով, 6 տարվայ երաշխաւորութեամբ։ 2) Մօդային շղթայ՝ երկշարք, «Դուբլէ» իսկ. մետաղից, էլեգանտ ձև։ 3) Ճշտ հետաքքր. բրելոկ։ 4) Ժամաց. համար զամշեայ քսակ։ 5) Արտասահմ. կաշուէ պորտմօնէ 6 բաժ. և մետ. փականով, պարիզեան շքեղ շինուածք։ 6) Կաուչուկէ կնիք՝ ապսպրողի անուն-հօրանուն-ազգանունով։ 7) Ժամաց. գողերից պաշտպանող իր։ 8) Թատր. բինօկլ, էլեգանտ շինուածք, ախրօմատ. 4 ապակիով, որ մօտեցնում է երեսը ամենահեռու տարածութ. վրա։ 9) Խոշորացոյց—կենդանի պանօրամա, որ ցոյց է տալիս միանգամայն բնական կերպով։ 10) Վեց հատ ամենահետաքքրք. պատկերներ խոշորացոյցի համար։ 11) Շքեղ ընծայ կանանց համար, որ բաղկացած է զուգէ ոսկուց շինված մատանուց՝ ֆրանս. ադամանդներով, բրօշկայից և մի զոյգ օղերից։ 12) Ծն. ապարատ՝ որ պարունակում է մօտ 120 կաուչուկէ տառեր և թւանշաններ. անհրաժեշտ իր ամեն մի տան համար։ 13) Գրպանի շատ յարմար պրիբօր նիկելից։ 14) Գրպանի նեսեսէր՝ 4 հետաքքր. առարկ.։ 15) ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՐՈՅԹ! Ռեվօլվէր—գրպանի միշտական վառելիք։ 16) Գախարդ. հետաքքր. գրքոյկ, որ պարունակում է մօտ 100 նորագոյն ֆօկուսներ։ Ամբողջ գարնիտուրի գինը 4 ր. 95 կ., իսկ 2 գարնիտուր՝ 9 ր. 30 կ.։ Այդպիսի գարնիտուր ամենաբարձր յատկ. առարկ.—5 ր. 70 կ., 2 հատը՝ 10 ր. 80 կ.։ Իւրաքանչիւր գարնիտուրը փակ ժամացոյցով՝ 1 րուբլի թանկ։

Խորհուրդ ենք տալիս բերել տալ լաւ տեսակը, որովհետև գնի մէջ տարբերութիւնը շատ քիչ է, իսկ յատկութեան մէջ տարբերութիւնը շատ։ Ուղարկում ենք վերադիր վճ. և առ. կանխավճարի։ Ճանապարհածախքը 45 (Սիբիր՝ 80 կ.)։

Հասցէագրել՝ Т-во «ПАТЕНТЪ». Варшава, Св. Креста отд. 124.

(8, 16) (В. 29506) 3—3

ԿԱՅՔԵՐԸ ԿՐԱԿԻՑ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՂ ԹԻՖԼԻՍԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

յայտնում է ի տեղեկութիւն Ընկերութեան պ. պ. անդամների, որ կիրակի, մայիսի 25-ին, առաւօտեան ժամը 11-ին, Թիֆլիսի Վարկային Ընկերութեան գործավարական դահլիճում (Պուշկինսկայա փող. №) տեղի կունենայ

ԵՐԿՐՈՐԴ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

ի տեղի մայիսի 11-ին չը կայացած ժողովի, քննութեան առնելու բոլոր այն հարցերը, որոնք նշանակված էին մայիսի 11-ի ժողովի համար։ Ընդ. ամեն Վարչութիւնը պատիւ ունի յայտնելու պ. պ. անդամներին՝

1) Որ, համաձայն Ընկ. Կանօնադր. § 26-ի, նշանակված ժողովը, յամենայն դէպս կը համարվի օրինականապէս կայացած՝ որքան անդամ էլ ներկայ լինի, և

2) Ընդհանուր ժողովին մասնակցելու համար տրված հաւատարմագրերը պէտք է ներկայացվեն Վարչութեանը ոչ ուշ քան մինչև ժամը 12-ը ընդհանուր ժողովի նախընթաց օրվայ։

474. 2—1

ԱՐՀԵՍՏԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑ իրաւունքներով, ՀԱՇՒԱՊԱՀԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐ և գիմնազիաների ու այլ դպրոցներն մտնելու ՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑ

ՅՈՎՀ. ԶԱՔ. ՏԷՐ-ՍՏԵՓԱՆԵԱՆԻ

Ընդունելութեան քննութիւնները մայիսի 31-ին, պարապմունքները՝ յունիսի 2-ից։ Տախվում է հաշուապահութիւնը ինքնուրոյն կերպով սովորելու դասագիրք։ Միխայլովսկի պր. № 36.

(օ. մ.) 411. 10—6

Типографія канцеляріи Намѣстника Его Императорскаго Величества на Кавказѣ, Лорисъ-Меликовскаяулица, домъ казенный